

Slivniški pogledi

| junij 2021 | letnik 7 | številka 75 |

OBČINA
CERKNICA

Beč | Bečaje | Begunje pri Cerknici | Bezuljak | Bločice | Bloška Polica | Brezje | Cajnarje | Cerknica | Čohovo | Dobec
Dolenja vas | Dolenje Jezero | Dolenje Otave | Gora | Gorenje Jezero | Gorenje Otave | Goričice | Grahovo | Hribljane
Hruškarje | Ivanje selo | Jeršiče | Korošče | Koščake | Kožljek | Kranjče | Kremenca | Krušče | Kržišče | Laze pri Gorenjem Jezeru
Lešnjake | Lipsenj | Mahneti | Martinjak | Milava | Osrednek | Otok | Otonica | Pikovnik | Pirmane | Podskrajnik | Podslivnica
Ponikve | Rakek | Rakov Škocjan | Ravne | Reparje | Rudolfovo | Selšček | Slivice | Slugovo | Stražišče | Sveti Vid | Ščurkovo
Štrukljeva vas | Tavžlje | Topol pri Begunjah | Unec | Zahrib | Zala | Zelše | Zibovnik | Žerovnica | Župeno

9 772 386 019 006

3 Uvodnik

4 Intervju

Bojan Štefančič

8 Izpostavljam

10 Iz občinske hiše

12 Aktualno

22 Utrip

23 Ljudje med nami

24 Dogaja se

26 Notranjska, obujena in dragocena

28 Iz zgodovine

31 Dediščina

34 Kultura in kulturniki

35 Mladi mladim

36 Šport

40 Obveščamo

43 Notranjski regijski park

44 Ideja za izlet

46 Razgibajmo možgane

48 Napovednik

Notranjska

Google Play

App Store

Naloži brezplačno aplikacijo Občina Cerklje ob Gori in bodi obveščen o dogajanju!

Prejmi iz App Store

Prejmi iz Google Play

Slivniški pogledi – glasilo občine Cerklje ob Gori

Izdaja: Občina Cerklje ob Gori, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerklje ob Gori.

Fotografija na naslovnici: Slovenska bakla, Ljubo Vukelič

Izid: vsak mesec, na začetku meseca. Brezplačno ga prejmejo vsa gospodinjstva v občini Cerklje ob Gori.

Cena: 2,78 evra za izvod s poštnino za naročnike izven občine Cerklje ob Gori. Glasilo se financira iz sredstev proračuna Občine Cerklje ob Gori in prihodkov oglaševanja.

Odgovorna urednica: Maruša Opeka

Uredniški odbor: Marija Hribar, Miha Jernejčič, Maruša Mele Pavlin, Polona Otoničar Pajk, Sabina Popek Simšič

Urednik fotografije: Ljubo Vukelič

Lektoriranje: Polona Otoničar Pajk

Oblikovanje: Avrora AS, d. o. o.

Tisk: Para tiskarna, d. o. o.

Naklada: 4.050 izvodov

ISSN: 2386-0197

✉ **Naslov uredništva:**

Slivniški pogledi
Cesta 4. maja 53
1380 Cerklje ob Gori

✉ **E-naslov:** urednistvo@slivniskipogledi.si

📘 **Facebook:** Slivniški pogledi

Ni čas za nostalgijo, ampak vizijo!

© Ljubo Vukelič

Spoštovane občanke, spoštovani občani. Čestitke ob občinskem prazniku in ob dnevu državnosti, ki je letos še posebej slovesen, saj so minila že tri desetletja od dneva, ko smo Slovenci končno dobili samostojno državo. Spominjam se, kako smo v tistih prelomnih devetdesetih komaj čakali, da zaostreno dogajanje na jugoslovanskem in domačem političnem parketu rezultira v zgodovinskem trenutku

oblikovanja lastne države. Da se poraja nekaj velikega, smo že lahko slutili, čeprav se v resnici nismo dobro zavedali, kaj to pomeni za vsakdan vsakega izmed nas. K temu je pripomogla tudi slabša informiranost; v primerjavi z današnjimi dnevi nismo bili iz minute v minuto na tekočem o dogajanju, še iz sosednje občine ne, kaj šele na ravni države ali sveta. To priča o tem, kako so se naša življenja spremenila. Včasih »nevednost« sploh ni slaba in lahko rečem, da bi lahko pretirana obveščenost v časih osamosvajanja izzvala tudi paniko, strah in nepremišljena ravnanja. Tako kot jih danes internet, aplikacije, forumi, mediji itd., čeprav jim številnih blaginj seveda ne odrekam. Civilno prebivalstvo je bilo v času slovenske vojne v prvi vrsti odvisno od obvestil in navodil odgovornih iz občinskih, vojaških in policijskih vrst, ki so na srečo ravnali z mirnostjo, odgovornostjo in s premišljenostjo. Brez teh človeških lastnosti bi lahko vojna v Sloveniji trajala precej dlje ter se končala z bistveno več žrtvami in ranjenimi; kot se je to zgodilo v drugih državah nekdanje Jugoslavije.

Glede na današnje dogajanje v slovenski družbi in politiki me preseneča, da smo sploh zmogli doseči takšno enotnost in povezanost, ob tem pa se mi zastavlja retorično vprašanje, ali bi bili dandanes sploh sposobni izpeljati osamosvojitveni proces. Z nagajanjem, preračunljivostjo, skritimi nameni, tožarjenji – folkloro današnje slovenske politike – zagotovo ne. Žalostno je, da niso redki tisti, ki namesto proaktivnega

pristopa h gradnji uspešne Slovenije nostalgичno jadikujejo za Jugoslavijo in se tudi poslužujejo ugodnosti in praks po vzoru nekdanjega režima. Slovenska politika se je lahko zedinila okrog osamosvojitve; kot kaže, pa o tem, kako bomo dosegli pluralno, demokratično, gospodarsko uspešno, konkurenčno, ljudem prijazno in trajnostno državo, razmišljajo le še redki politiki, ki pa evidentno nimajo kompetentnih sogovornikov za udejanjanje teh ciljev.

Prepričan sem, da so lokalne skupnosti v Sloveniji, tako kot so se izkazale v procesih osamosvajanja, še danes eden od najtrdnjših stebrov naše države in gonilo razvoja. V občinah so politične igrice kratkega roka, delo županij, županov, občinskih svetov in občinskih uprav rezultira v konkretnih projektih. Čeprav se nekateri tako radi ozirajo nazaj v našo skupno državo, pa je slovenskemu podeželju roko na srce doprinesla bore malo. Občine se že vse od osamosvojitve trudimo, da bi izboljšale pomanjkljivo cestno, komunalno, vodovodno infrastrukturo. Na srečo so se številne priložnosti pokazale z vstopom Slovenije v Evropsko unijo, ki so jih občine s pridom izkoristile za realizacijo prepotrebnih infrastrukturnih projektov. Lahko rečem, da je občina Cerknica tudi s pomočjo evropskih sredstev od razvojno neperspektivne občine, s propadlimi velikani lesnopredelovalne industrije, številnimi ogroženimi delovnimi mesti in neurejeno infrastrukturo, napredovala v vrh slovenskih občin s številnimi zaposlitvenimi, okoljskimi, naselitvenimi, demografskimi, gospodarskimi potenciali. Občina Cerknica je postala zaželena za naselitev in bivanje, kar pa občinski upravi prinaša nove izzive. Med drugim tudi izboljšanje kakovosti življenja, skrb za trajnostno mobilnost, zadostno število oddelkov v vrtcih in šolah, turistično infrastrukturo, urbano opremo ... Želimo si, da bi se občanke in občani dobro počutili, da bi bili ponosni na okolje, v katerem živijo, in da bi dejavno, po svojih zmožnostih, prispevali k njegovemu razvoju. Kot kaže, pa njihovega dejavnega prispevka ne potrebuje samo lokalna skupnost, ampak tudi država. Vendar ne na protestih, ampak volitvah.

Župan Marko Rupar

OBČINA
CERNICA

**Župan Marko Rupar in občinska uprava Občine Cerknica
čestitata vsem občankam in občanom ob občinskem prazniku
in dnevu državnosti. Srečno občina, srečno Slovenija!**

Bojan Štefančič

Wikipedia o Bojanu Štefančiču (zaenkrat) sramežljivo pravi, da je Delov dokumentalist in ljubiteljski glasbenik. Po pogovoru lahko z gotovostjo rečemo, da je s profesionalnim delom obogatil nacionalni spomin, z ljubiteljskim, zlasti v skupini Stareslike, pa notranjskega.

V skupini Stareslike niste samo pisec prispevkov?

Ne, sem zadnji člen redakcije, tehnični urednik, redaktor in lektor. Ko pride članek do mene, popravim zatipkane napake, v slovarček dodam kakšno besedo, za katero vem, da ljudem ni več razumljiva, članek nato oblikujem in ga postavim na splet. Pisci se name obrnejo tudi, kadar imajo tehnične probleme. Te izkušnje imam še od urejanja drugih spletnih strani, recimo Fletno in Legala50 – Združenje petdesetletnikov dobre volje. Sem pa tudi pisec, ja, ampak v primerjavi z drugimi nisem napisal veliko.

Katera vaša objava vam je najljubša?

Bi moral prav razmisliti. Pisal sem o stvareh, ki so mi bile blizu in na katere se spoznam – o kinu, o muziki, potem sem pisal o stripu, ker sem bil ljubitelj stripa, tudi o nogometu, ker sem nekaj tekem celo fotografiral. Težko rečem, katera objava mi je najljubša. Mogoče tista, ko sem objavil strip, ki ga je naredil moj prijatelj Slavko, ko sem bil star devet, deset let, in se je ohranil 60 let.

O stripu ste res imeli kar nekaj prispevkov. V čem je čar stripa?

Strip se imenuje deveta umetnost. Zelo je podoben filmu. Ima sekvenco slik, kadriranje, kratke dialoge. Strip je pripoved v sliki, ki je zelo zgoščena. Zakaj imam rad strip? Ko smo bili fantiči, smo strip že srečali v TT-ju, na zadnji strani je imel prvi Zvitorepca; v Tovarišu je bil Flash Gordon ... Potem so začeli izhajati časopisi, ki so bili namenjeni mladini, eden prvih je bil Plavi vjesnik. Objavljala je zelo dobre domače stripe. Uredništvo, mogoče celo država, je takrat spodbujalo risarje stripov oziroma arhitekta in slikarje, ki so bili tega sposobni, in takrat je bila nekakšna petletna epoha zelo kvalitetnega domačega stripa. Potem je začel izhajati

Bojan Štefančič zelo ceni entuziazem, ustvarjalnost in delo za skupnost.

še naš časopis Zvitorepec. Takrat smo se navdušili. Še posebej smo imeli in imamo zelo dobre avtorje mi, Slovenci: legendarnega Mikija Mustra, našega Marjana Mančka iz Selščka, Zorana Smiljančiča, Tomaža Lavriča. Lavrič je avtor svetovnega formata, bil je objavljen tudi v francoskem zborniku Decalogue. Strip je lahko zelo različen; lahko je pripoved, lahko pa ti da misliti. Magna Purga, ki ga je risal Kostja Gatnik, je bil sicer črni strip, ampak na eni slikici je povedal marsikaj

» Le s prijatelji, s skupino lahko nekaj narediš.«

o družbi, tabujih, predsodkih. Moramo vedeti, da dobri stripovski avtorji porabijo veliko časa, da raziščejo zgodovino, družbene okoliščine, like, govorico telesa. Zdaj so začeli v Franciji izhajati stripi o Napoleonu, ker je 200 let, odkar je umrl. Umetnine!

V stvari, ki jih imate radi, se očitno zelo poglobite?

Ja, seveda. Rad vem, za kaj gre. To je verjetno tudi posledica moje službe v dokumentaciji Dela. Ko smo brali članke, smo iskali njihovo bistvo, zato da smo jih znali klasificirati.

Omenili ste službo. Bili ste vodja novinarske dokumentacije v časopisni hiši Delo. Kako se počuti človek, ki je oblikoval arhivsko gradivo nacionalnega pomena? Tako za omenjeno dokumentacijo namreč pravi odločba Arhiva Republike Slovenije iz leta 2015.

Res je, zelo sem vesel. Ta sklep je prišel, ko sem bil že dve leti v penziji. Brez dvoma je ta arhiv izjemno pomemben. Gre za obdobje šestdesetih let spremljanja vsega, kar se je pomembnega zgodilo, skozi oči poročanja medijev. Urednica Bernarda Jeklin je nekoč, ko je prišla k nam, ona je ostrega jezika, rekla nekako takole: »To vam bodo enkrat zažgali.« Ker je tako urejen zgodovinski spomin lahko komu tudi v napoto. Notri je res vse in še gradivo je obdelano tako, da se takoj najde, zdaj še prej, ker je vse digitalno. Ja, sem ponosen na to, zelo sem vesel, ker nikoli ne veš, kdaj bo komu prišlo na misel: »Dajte to v papirnico, za to nimamo denarja ali prostora.« Dokumentacija ostaja na Delu, brez dovoljenja Arhiva RS in Ministrstva za kulturo pa na tak način ne more nihče posegati vanjo.

Ste sočasno ustvarjali tudi bazo fotografij?

S tem sem se ukvarjal najprej. Ko sem prišel na Delo, sem dobil službo za določen čas v fotodokumentaciji. Tista služba je bila milina! Tam je bilo milijon in pol fotografij na papirju, sistematično zloženih v škatle. Vsak dan je prišlo 200 fotografij za urediti. In kaj je bilo najbolj zanimivo? Po slike so prišli zgovorni novinarji in razni uredniki. Feri Žerdin je bil tehnični urednik Gospodarskega vestnika, prišla sta pokojna fotoreporterja Janez Zrnc in Edi Šelhaus. Ta me je zmeraj vprašal: »Kako si Podkrajc?«

Njegova mama je bila iz Podkrajca kot moj oče in potem sem izvedel vse sorte zgodbe. Milina, res. Ko je prišla gospa, ki sem jo nadomeščal, ko je bila na porodniškem dopustu, nazaj, pa so me vzeli v dokumentacijo, kjer sem se moral najprej zelo veliko naučiti. Vic dokumentacije je analitično branje besedil in potem prevajanje vsebine v vrstilce, gesla in nato označevanje, kaj bo šlo v posamezne kataloge, recimo avtorski, krajevni, stvarni ... in kaj v biografski katalog. Vse smo še tipkali. To je bilo zahtevno. Druga stvar dokumentacije pa je pokrivanje dogodkov. Mi nismo dokumentirali samo Dela, ampak vse, kar so objavljale tudi njegove publikacije, tudi drugi ključni slovenski in tuji dnevnik ter revije, tudi Der Spiegel, The Financial Times, Le Monde, Die Neue Zürcher Zeitung ... Kar zahtevno je bilo.

Prvi osebni računalnik v dokumentaciji je zamenjal klasične listkovne kataloge leta 1996, pri tem sem tudi sam sodeloval kot avtor in programer te baze podatkov in še nekaterih drugih aplikacij. V začetku devetdesetih pa je redakcija kupila sto računalnikov Next; to je bila največja tovrstna naložba v Evropi tisto leto. Takrat je nastal prvi software za shranjevanje fotografij in leta 1998 smo postavili osnovna pravila za shranjevanje, ki so bila zelo podobna klasičnim. Ohranili smo kontinuiteto. Leta 2004 je prešel na popolno digitalno obdelavo celoten arhiv. Sistem je bil vedno izjemno učinkovit. Ko je novinar potreboval material, je bil naš odzivni čas deset minut. Če je želel kaj specialnega, spomnim se Borisa Ježa,

ki je želel vedeti, v katerem filmu so nesli starko umret na goro, pa pol ure. Trinajst nas je bilo, zdaj so štirje.

Imate doma veliko zbirko časopisov?

Ne. Doma imam okoli 30 časopisov, ki sem jih še kot dokumentalist shranil, kadar se je v družini kaj zgodilo. Ko se je kdo rodil, umrl ... In še nekaj škatel računalniških revij in stripov. Pri nas smo imeli radi knjige, oče jih je kupoval. To ostane v tebi.

»Brez dvoma je Delov arhiv izjemno pomemben.«

Kako pa je z dokumentiranjem Starih slik?

Vse Stareslike, to je dogovor s knjižnico, se vsako jutro natisnejo. Mi pa delamo »back up«. Posamezne prispevke lahko poiščemo z vgrajenim iskalnikom. Zdaj je na strani 4.200 in še nekaj prispevkov, eden vsak dan, in to že enajst let. Slik v bazi pa je več kot 32 tisoč. Obiska imamo čez pet milijonov. Leta 2017, 18 smo bili druga najbolj obiskana stran v Sloveniji s področja kulture, takoj za Marjanom Zlobcem.

V čem je čar Starih slik? Zakaj so tako priljubljene?

Spletna stran govori o stvareh, ki jih več ni. Ljudje imamo nostalgijo, še posebej tisti, ki živijo drugje, ki so v Avstraliji, Ameriki, in radi slišimo, kako je bilo. To so poklici, ki jih ni več, živali, ki jih več ne vidimo, ljudje, ki so bili nekaj posebnega. To ni zgodovina, ki bo prišla

v učbenike. To so vsakdanji ljudje, ki so v svojem kraju res nekaj ustvarili, ali pa ljudje z zanimivo življenjsko zgodbo. Ljudje imajo to radi. Še posebej fajn pa je, da se bralci javljajo. Stran je živa, zgodbe niso nikoli končane.

V bistvu pišete tudi o težkih časih, bralci pa vzdihujemo, kako je bilo včasih lepo. Zakaj?

Ne vem, zakaj. Mogoče ker so bili mnogi bralci takrat aktivnejši, mlajši, ali pa ker berejo neko predzgodovino svojih družin. Oddaljeni dogodki se nam zdijo bolj romantični. Sam ne pišem o težkih zgodbah, ampak raje o tem, kako je bilo fajn: fuzbal, muzika, strip, kino. Neverjetno, koliko odzivov sem dobil na kino, kako se ga vsi spomnijo! Potem je pa Zgoncov Sandi našel še dva paketa reklam, vezanih.

Imate nostalgijo po nekdanji Cerknici?

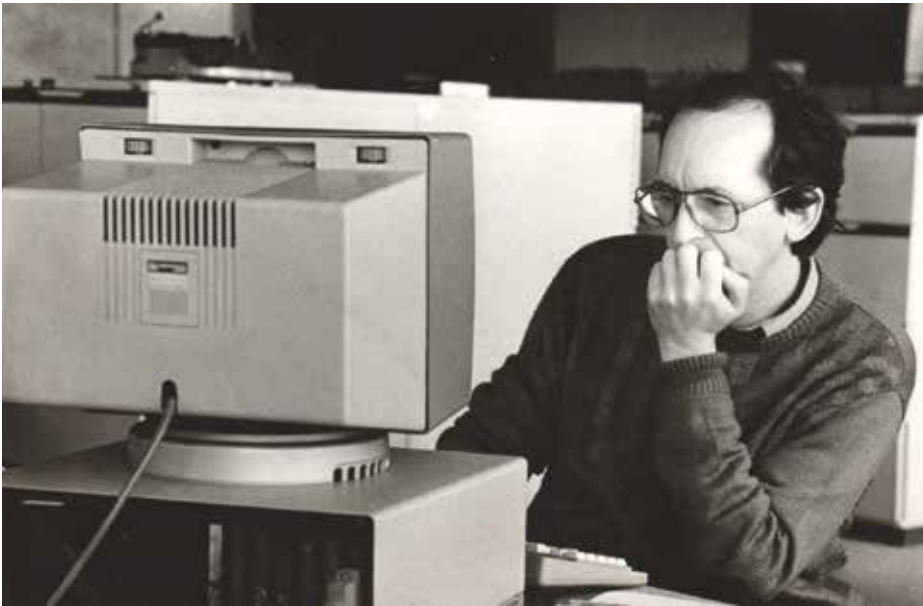
Ne, nimam je. So pa bile vse te reči na nek način ustvarjalne in škoda, da se zapis o tem izgubi. Pisal sem tudi o glasbeni skupini Stalaktiti. To je bil poseben čas. Če vprašaš glasbenike, bodo rekli, da je v šestdesetih in sedemdesetih letih nastala vsa muzika. Vse, kar je zdaj v rocku in popu, je bolj ali manj ponavljanje tega. Veliko ljudi se spomni teh nastopov.

Vaša glasbena pot se je začela pri Renati in Mirku Rebolju v glasbeni šoli?

Ja. Glasbena šola je takrat bila najprej na Rakeku, potem so jo odprli še

Rad ima notranjsko naravo, zadnje čase pa vseeno pogreša družabno, urbano življenje.

Studioznemu značaju so novosti, kot je bil začetek programiranja, v veselje. (© osebni arhiv)

v Cerknici. 80 odstotkov se nas je menda prijavilo na klavirsko harmoniko, nekaj je bilo klavirja, kakšna trobenta. Štiri ali pet let harmonike sem naredil, potem sem se učil sam. Ko en instrument znaš in imaš malo teorije za sabo, je to lažje. Posebno pri učenju kitare smo znanje podajali drug drugemu.

Tisti, ki so poznali Reboljeva, o njima govorijo zelo spoštljivo.

Zelo sta si prizadevala, da bi pripeljala glasbeno šolo v Cerknico, mogoče tudi na Rakek, ampak za Rakek ne vem. Ko sta prišla, je glasbena šola zaživela in postala zelo uspešna. Zanimivo, da je tudi danes. Reboljeva, ki je bila moja učiteljica, je bila zelo fajn. Razumela je in tiste, ki so bili bolj talentirani, in tiste, ki so bili manj. Zнала je, odlični pedagog je bila, njen mož pa je bil ravnatelj, z njim nisem imel veliko opravka.

Omenili ste Stalaktite, ampak to ni bila edina skupina, v kateri ste igrali, kajne?

Najprej so bili Stalaktiti. Tu sem igral dve leti in pol, potem je šel pevec Tonin Petrovčič v vojsko in Stalaktiti so razpadli. Nato smo imeli ansambel, ki se je imenoval Cik-cak, pevec je bil kasnejši član skupine Pomaranča Zlatko Magdalenič. Ansambel ni bil dolgo, člani smo šli v vojsko. Tam so se ansambli uradno imenovali »Muzički sastav vojne pošte te-in-te«, neuradno pa so bili »Grupa SMB«, imenovani po

izrazu za vojaško barvo, ali pa »Grupa TNT«, imenovani po razstrelivu. SMB so igrali bolj narodnjake, TNT pa smo igrali rock. Ko sem prišel nazaj, sem igral pri bendu Odiseja, to je bil žurerski bend, ki je imel center v Dolenji vasi. Tam nisem bil dolgo, prišle so druge stvari: družina, služba. Leta 2001 pa je nastala skupina Fletno. Čisto slučajno. Fletno je bilo super, ustvarjalno na poseben način. Za Milanovo razstavo smo hoteli najprej zaigrati pet ljudskih pesmi. Milan Vošank je bil učitelj in slikar, sodelavec Daše Joželj Kranjc, in je rekel: »Daša, boš nekaj zapela.« Daša je poklicala Matjaža Žnidaršiča, ki je pel v številnih pevskih zborih, on pa je poklical mene. Nekoč sva bila cimra in imela ansambel Odiseja. Najprej smo hoteli zaigrati nekaj ljudskih pesmi, potem pa smo rekli: »Dajmo čez to en plesni ritem.« To smo začinili še z neobičajnimi akordi, dodali smo orglice, kitarski solo, ki ga v ljudski glasbi ni, kasneje flavto, saks. Potem so prišli bobni. Tako je nastalo nekaj med zborovsko glasbo in rockom, countryjem in jazzom. Nekatere stvari so zelo dobro uspele, nekatere malo manj, ampak v glavnem je bil bend zelo dober.

Očitno si znate vzeti čas?

Znam. Mislim pa, da sem padel v neke družbe tako pri Fletno kot pri Starihslikah in v službi, v katerih so ljudje želeli nekaj ustvariti. Te skupine je poganjal zelo velik entuziazem, želja, da se nekaj naredi. Naredi nekaj novega!

Vesel sem, da sem se tako »utopil« vanje.

Je ta entuziazem v Cerknici še prisoten?

Kako je zdaj, ne vem, le še pri Starihslikah sem in tu je gotovo prisoten. Ena takih velikih entuziastičnih stvari je bil pust v Cerknici. Na začetku so vsi delali zastoj. Jaz sem celo enkrat risal plakate. Bilo je obdobje, ko smo snemali film na 8 mm. Posneli smo prvo prireditev, ta še ni bila ne pustni sprevod ne karneval. Sojenje pustu je bilo to, 71. ali 72. leta, pred hotelom. Kratek šov, na koncu so Pustu odsekali glavo. Pust je bil Ivan Najger, basist Stalaktitov. Nataknili so mu glavo z dolgim vratom iz kartona. Ideja je bila, da bo dolg vrat nekdo presekal in bo ven steklo vino. Tisti, ki je sekal, je odsekal čisto ob glavi in pokazali so se Ivanovi lasje. Pust pač. Jaz sem slikal, Slavko Bajc, ki je bil eden prvih amaterjev 8-milimetrskega filma, je pa snemal. Ta film moramo zdaj poiskati. Kvaliteta posnetkov takrat ni bila dobra, ampak sigurno bo zelo zanimivo. Posneli smo še en 8-milimetrski film, ko smo bili člani Notranjskega študentskega kluba. Ta je imel sestanke vsak prvi četrtek v mesecu v neki gostilni v Ljubljani. Zmenili smo se in posneli komedijo, burlesko, ki je trajala tri minute. Imenovala se je Blues v parku in je imela fantastičen uspeh. Zabavali smo se.

Veliko vam pomenijo tudi prijatelji in narava.

Narava je nekaj neprecenljivega. Treba jo je ohranjati. Narava je tudi nekaj, kar te umiri, ti vrne moči. Prijateljstvo pa moraš zgraditi, saj ne pade na mizo, in je res dragoceno, ker le s prijatelji, s skupino lahko nekaj narediš. Recimo, zdaj sem osem let v penziji, pa me še vedno sodelavke pokličejo, ker smo bili prijateljska ekipa.

Vaši zapisi na Starihslikah govorijo, da na svet gledate na humoren, optimističen način.

Lahko gledaš tudi zelo črnogledo, ampak vsaka stvar ima svetlo plat. »Župa« se nikoli ne poje tako vroča, kot se skuha, in vedno je nekje nekdo, ki ti bo pomagal.

Hidroizolacije

MGing

Lesene konstrukcije
nadstreški, lesene terase in fasade
Krovstvo, kleparstvo in tesarstvo
poševne, ravne in zelene strehe

041 900 797
info@mging.si
www.mging.si

MGing d.o.o.
podružnica Notranjska

My
Green
roof

Kmetija MIHELČIČ

*Domači sir, jogurt, skuta,
maslo, kruh, rezanci,
sirovi štruklji in še marsikaj.*

NA CERKNIŠKI TRŽNICI
VSAKO SREDO MED 8.00 IN 12.00
TER VSAKO SOBOTO MED 8.00 IN 12.00.

VSAK DAN SVEŽE MLEKO IZ
MLEKOMATA NA TRŽNICI!

031 632 543

f kmetija.mihelcic

KMETIJA MIHELČIČ, GRAĐOVNI 2B, 1314 GRAĐOVNI

Sobota testnih voženj!

**Doživite popolnoma nova
vozila Hyundai tudi vi!**

HYUNDAI

Lokacija: na parkirišču TRIKOTNIK v Cerknici, 19.6.2021 med 9:00 in 13:00

Pokličite za rezervacijo termina: 040 490 070

Avtohiša Zalar d.o.o, Male Lašče 105, 1315 Velike Lašče
www.avtohisazalar.si, prodaja@avtohisazalar.si, FB, Instagram, Twitter

Spoštevajte smernice NIJZ in stranke prosimo za uporabo zaščitnih mask med vožnjo in ob ogledu vozila.

Nov korak do celostne ureditve Doma na Slivnici

Coprnice so v petek, 28. maja, obiskovalcem Slivnice pričarale krasen dan, kar je bila odlična iztočnica, da so tudi za Dom na Slivnici po letih težav z najemniki vendarle prišli boljši časi. Nov talisman za srečo bo lesena coprnica, ki je nastala po načrtih notranjskega umetnika Božidarja Strmana Miša.

Občina Cerknica in najemnik Doma na Slivnici **Robert Polajžer** sta dokazala, da je s sodelovanjem, operativnostjo in dialogom mogoče delati velike stvari, ki so vsem v ponos in zadovoljstvo.

Občina Cerknica je leta 2016 poskrbela za čistilno napravo za odpadno vodo. Tri leta pozneje, 2019, je za potrebe ogrevanja vgradila toplotno črpalko. Leta 2020 je v celoti financirala obnovo pritličja, ureditev gostinskega dela z zunanjo teraso in sanitarijami. Obnovila sta se kuhinja v nadstropju in vodohran. Dom ima tudi črpalko in ustrezne filtre za pitno vodo. Občina Cerknica je poskrbela za panoramsko kamero in vremensko postajo, ki sta v veliko pomoč obiskovalcem pri načrtovanju obiska.

Že v kratkem bo dom dobil tudi avtomatski defibrilator. Občina je v obnovo do sedaj vložila že 180.000 evrov, s čimer sledi zavezi, da bo iz občinskega proračuna namenjala sredstva za postopno obnovo Doma na Slivnici.

Letos pa naložb še ni konec. V občinskem proračunu je predvidenih 140.000 evrov za obnovo strehe in odstranitev nedovoljenih gradenj s strani nekdanjih najemnikov. Leta 2022 se bo energetska sanacija nadaljevala z obnovo fasade,

menjavo oken in ureditvijo zimskega vrta v nadstropju. V proračunu bo za naložbo zagotovljenih 140.000 evrov. V sedmih letih bo občina tako v Dom na Slivnici investirala 460.000 evrov.

Župan **Marko Rupar** je izpostavil, da se s sodelovanjem res lahko veliko doseže. »Občina je prisluhnila potrebam najemnika, ki se je izkazal kot zagnan, in smo hitro našli skupne cilje,« je povedal župan. Čeprav je Robert Polajžar dom prevzel ravno v času epidemije, aprila 2020, pa se je epidemija izkazala tudi kot odlična priložnost za temeljito obnovo. »Seveda pa ne bi zmogli tako brez občine kot tudi naših zvestih pohodnikov, domačinov, ki jim je Slivnica drugi dom. Res smo presrečni, da imamo take goste. Hvala vam,« je poudaril Polajžar.

Slivnica kot osrednja turistična točka v občini dobiva primerno infrastrukturo. Na Planinsko zvezo Slovenije je Občina Cerknica tudi že naslovila prošnjo za pridobitev statusa planinskega doma, kar bo Slivnici prineslo še nove priložnosti. Direktor Notranjskega regijskega parka **Matevž Podjed** je povedal, da bodo z lokalnimi ponudniki tudi v prihodnje iskali različne sinergije.

Avtorica: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Cerkniščica znova prestopila bregove

Regijski center za obveščanje Postojna je 17. maja ob 11.27 sprožil sirene javnega alarmiranja zaradi neposredne nevarnosti poplav na območju naselja Cerknica. Prebivalce so pozvali, naj takoj zavarujejo imetje, pomagajo sosedom, vozila umaknejo na višje ležeča območja, se umaknejo v višja nadstropja, pazijo na svoja življenja in ravnajo po navodilih civilne zaščite in drugih pristojnih služb.

Gasilci so postavili protipoplavno zaščito in varovali nekatere objekte v Begunjah, Cerknici in Dolenji vasi. Ščitili so tudi vodno zajetje. Komunala Cerknica je morala sanirati jaške pri varstveno-delovnem centru in postaviti zapore na poplavljenih cestah.

Za sunkovito zvišanje vodostaja Cerkniščice je krivo sunkovito in močno deževje, ki je v dopoldanskem času zajelo Bloško in Vidovsko planoto. Zanimiva je primerjava višine vodostaja in pretoka Cerkniščice. Še ob 6.00 je bil vodostaj Cerkniščice 207 cm, pretok pa 2,35 m³/s, ob 12.00 pa je bil vodostaj 338 cm, pretok pa kar 51 m³/s. Razmere so se nato začele umirjati, nevarnost poplav pa je minila. Vodostaj ob 14.30 je bil 306 cm, pretok pa 36,6 m³/s.

Nekaj skupin gasilcev je na terenu ostalo še v popoldanskih urah – odstranjevali so pesek in

naplavine. Po ocenah Občinskega štaba Civilne zaščite (CZ) Cerknica na srečo večja materialna škoda ni nastala.

V intervencijo so bila vključena prostovoljna gasilska društva iz Cerknice, Begunj pri Cerknici, Dolenje vasi, Grahovega, Martinjaka, Ivanjega sela, z Rakeka, Dolenjega Jezera in Unca. Skupaj je sodelovalo 82 gasilcev. Župan občine Cerknica **Marko Rupar** in poveljnik CZ Cerknica **Matjaž Knap** se jim ob tej priložnosti zahvalujeta za pomoč in prizadevnost.

Stran ureja: **Maruša Opeka** Fotograf: **Ljubo Vukelič**

Pogodba za kolesarsko stezo je podpisana

Prizadevanja za izgradnjo kolesarske steze od Cerknice do Dolenjega Jezera so stara že več kot desetletje. Do dogovora med županom občine Cerknica Markom Ruparjem in lastniki zemljišč je prišlo julija 2018. V letu 2020 je Občina Cerknica vse odkupe tudi izvedla.

Projekt »Izgradnja hodnika in kolesarske steze Cerknica–Dolenje Jezero« vključuje izgradnjo kolesarske poti in hodnika za pešce na relaciji Cerknica–Dolenje Jezero, skupne dolžine 1393 m s pripadajočimi objekti. Na obeh koncih načrtovane poti je treba za zagotovitev varnosti pri souporabi skupnih prometnih površin za motorna vozila in kolesarje izvesti vse potrebne ureditve za umirjanje prometa. Na trasi kolesarske poti se bo izvedla tudi rekonstrukcija vodovodnega omrežja.

Skupna predvidena višina sredstev za projekt znaša 835.000 evrov; od tega bo Evropski sklad za regionalni razvoj prispeval 78.783,87 evra, nacionalni javni prispevek iz državnega proračuna pa je 19.695,97 evra.

Ostala sredstva bo zagotovila Občina Cerknica iz občinskega proračuna. Operacija se izvaja v okviru Operativnega programa za izvajanje evropske kohezijske politike v obdobju 2014–2020.

Po izvedenem javnem razpisu bo dela izvajalo podjetje Ginex International, d. o. o. Pogodbena vrednost del je 584.513,97 evra. Nadzor bo izvajalo podjetje Mani, d. o. o. Dela bodo končana v štirih mesecih.

Z izgradnjo kolesarske poti bo občina razširila mrežo kolesarskih poti na območju, zagotovila varnost kolesarjev in pešcev, povečala uporabo javnega cestnega potniškega prometa ter promovirala kolesarjenje kot zdrav način življenja.

19. maja sta pogodbo za projekt »Izgradnja hodnika in kolesarske steze Cerknica–Dolenje Jezero« podpisala župan Marko Rupar in direktor podjetja Ginex International, d. o. o., **mag. Primož Ule**.

Predstavitev nove tehnične opreme KD

Izteka se prvi del projekta Vzpostavitev regijskega kina, s katerim so v Kulturnem domu Cerknica pridobili sredstva Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja (EKSPR). Ponosni so, da se lahko pohvalijo s posodobljeno dvorano in novim kino projektorjem. Novo pridobitev so 21. maja 2021 predstavili tudi županu **Marku Ruparju** in zaposlenim na občinski upravi.

Vodja Kulturnega doma (KD) **dr. Anja Bajda** je povedala, da so v okviru projekta s kratkim nazivom Regijski kino, ki ga podpira Lokalna akcijska skupina (LAS) Notranjska, dvorano posodobili z novim DCP-projektorjem (digitalni kino projektor) in vso pripadajočo tehnično opremo, ki jim bo omogočala predvajanje filmov v najnovejših formatih. Kot je poudaril

direktor Notranjskega regijskega parka **Matevž Podjed**, si obetajo, da jim bo to prineslo redni in aktualni filmski program s tehnično dovršenimi projekcijami, ki bodo zanimive tako za občane kot tudi za obiskovalce iz drugih občin. Dvorano so nadgradili tudi z novimi zvočniki in posodobljenim 5.1 kino zvokom. So pa še z nekaj dodatne opreme poskrbeli za dobro počutje obiskovalcev. Kot je bilo slišati, jih ekipa Kulturnega doma Cerknica že težko čaka. ■

Vir: JP Komunalna Cerknica, d. o. o. Fotograf: Ljubo Vukelič

Projekt Zbiraj olje, varuj okolje!

Brezplačne male gospodinjske posodice za zbiranje odpadnega jedilnega olja bodo prejela vsa gospodinjstva v občini Cerknica.

V Javnem podjetju (JP) Komunalna Cerknica, d. o. o., smo se skupaj s partnerji (Občina Cerknica, Občina Bloke in OŠ heroja Janeza Hribarja Stari trg) prijavi na javni poziv za izbor operacij za uresničevanje ciljev strategije lokalnega razvoja za Lokalno akcijsko skupino (LAS) Notranjska, ki se bodo financirale iz Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja, s projektom ločenega zbiranja odpadnih jedilnih olj.

V okviru projekta bomo vzpostavili sistemsko zbiranje odpadnega jedilnega olja. Posameznim gospodinjstvom se bo v mesecu juniju razdelilo male gospodinjske posodice za zbiranje odpadnega jedilnega olja. Na dvanajstih lokacijah obstoječih ekoloških otokov v občini Cerknica se bo postavilo velike zbirne posode, od koder bo organiziran odvoz odpadnega jedilnega olja. Lokacije najbližjega zbiralnika za olje občani lahko preverijo na spletni strani www.ojo.si. Prevzem odpadnega jedilnega olja bo možen tudi v zbirnem centru.

Župan uporabnikom VDC podelil priznanja za športne dosežke

Župan **Marko Rutar** je 4. maja v imenu Občine Cerknica uporabnikom Varstveno-delovnega centra (VDC) Postojna, enota Cerknica, podelil priznanja za odlične rezultate na 26. igrah specialne olimpijade Slovenije primorsko-notranjske regije v Tolminu v letu 2019. Priznanja se podeljuje v okviru prireditve Športnik leta, ki pa je zaradi epidemije v letu 2020 ni bilo mogoče izpeljati. Župan je priznanja podelil **Nejcu Šebeniku, Anelu Serdareviću, Karmen Lužar, Anžetu Urbasu** in **Roku Modicu**. Posebno priznanje za doseženo odlično četrto mesto v namiznem tenisu za ženske posamezno na poletnih svetovnih igrah specialne olimpijade v Abu Dabiju leta 2019 je prejela **Magda Mlakar**. Čestitke vsem prejemnikom priznanj. ■

Vse najboljše, Slovenija!

25. junija bo minilo 30 let od nastanka samostojne države, zato smo v uredništvu Slivniških pogledov pripravili strnjen pregled dogodkov, ki so zaznamovali čas osamosvajanja, in se o njih pogovarjali z nekaterimi ključnimi akterji dogajanja na Cerknškem; Petrom Hribarjem, Benom Škerljem, Jožetom Trudnom in Tomažem Čučkom. Zbrali smo tudi nekaj zanimivih časopisnih člankov iz Brestovega obzornika, Dela, Neodvisnega dnevnika in Notranjskega časopisa ter statističnih podatkov.

Proslava na Taboru ob osamosvojitvi 26. 6. 1991 (© Jože Žnidaršič st.)

Akcija »Sever«

Akcija »Sever« je bila namenjena preprečitvi »mitinga resnice« in prihoda nacionalističnih srbskih in črnogorskih pro-Miloševićevih skrajnežev 1. decembra 1989 v Ljubljani. Skrajneži so z mitingom želeli preizkusiti trdnost in enotnost tedaj deloma že pluralnega slovenskega političnega telesa ter milice in organov za notranje zadeve (ONZ). Slovenska milica je dokazala, da v Sloveniji veljata red in zakon in da demokratizacija poteka organizirano, odgovorno, s postopnim sprejemanjem zakonodaje in njenim spoštovanjem ter s spoštovanjem legalnih institucij. V akciji je sodelovalo 6472 miličnikov, rezervnih miličnikov in drugih delavcev organov za notranje zadeve (1391 miličnikov iz posebne enote milice Republiškega sekretariata za notranje zadeve (RSNZ), 300 miličnikov iz zaščitne enote milice, 2366 miličnikov s postaj milice in njihovih oddelkov, 1400 je bilo vpoklicanih rezervnih miličnikov, 415 kriminalistov in 600 delavcev državne varnosti). Kot pove **Tomaž Čuček**,

takratni komandir cerknške policijske postaje, so bili del akcije tudi cerknški miličniki.

Tako je bila akcija »Sever« prvi začetek javnega odpora proti zvezni oblasti in nadaljevanje procesov ter dogodkov v smeri osamosvajanja. Glavni cilj akcije je bil zavarovati razvoj demokratičnih procesov v Sloveniji. Skupščina Socialistične republike (SR) Slovenije je 27. decembra 1989 sprejela zakon o političnem združevanju, ki je omogočil ustanovitev strank, 30. decembra pa je razpisala prve večstrankarske skupščinske volitve in volitve predsednika in članov Predsedstva SR Slovenije. Odločitev za popolnoma samostojno državo je dozorela v drugi polovici osemdesetih let in je bila po prvih večstrankarskih volitvah po drugi svetovni vojni spomladi 1990 potrjena na plebiscitu decembra 1990. V takratni občini Cerknica je bila udeležba 95,3-odstotna. Volilnih upravičencev je bilo 11.568. ZA jih je glasovalo 10.236 (90,7 odstotka), PROTI 368 (3,3 odstotka), neveljavnih pa je bilo 146 (1,3 odstotka) glasovnic.

Predaja orožja

Slovenska osamosvojitve je bila dosežena po dolgotrajnih političnih sporih s federacijo in na koncu tudi z uspešnim oboroženim uporom v desetdnevni vojni proti jugoslovanski armadi. Poskus razorožitve Teritorialne obrambe (TO) je bil jasen signal, da vojaški vrh Jugoslovanske ljudske armade (JLA) misli resno in ni pripravljen na dogovarjanje. Slovensko ministrstvo za obrambo je začelo tajno oblikovati lastne oborožene enote (Manevrska struktura narodne zaščite – MSNZ), ki so povezale policijsko in vojaško strukturo v sistem, na katerega takratna oblast ni imela vpliva. Vzpostavitev MSNZ je bila skrivno organiziranje poveljstev in štabov, lojalnih slovenski oblasti in pomeni prve korake k Slovenski vojski. Na sestanku 7. septembra 1990 na Pristavi nad Stično so Janez Janša, Igor Bavčar, Tone Krkovič, Vinko Beznik in Jože Kolenc ob analizi položaja MSNZ sprejeli dokument za vojaško zavarovanje slovenskega osamosvajanja. Pozneje so pripravili dokumente, prilagojene uporabi enot MSNZ po posameznih območjih. Septembra 1990 je bila v stavbi Doma obrambe ustanovljena Manevrska struktura narodne zaščite za cerkniško območje, na kar spominja tudi ena od plošč na obeležju pri policijski postaji v Cerknici. Na drugi je napis: »V osamosvojitveni vojni 1991 je tu deloval 41. Območni štab TO. Pokrajinski odbor ZCCS Notranjske, junij 2006.« Na tretji spominski plošči pa je napis: »Pripadnikom civilne zaščite, gasilskih in drugih reševalnih enot ter sekretariata za obrambo občine Cerknica, ki so aktivno sodelovali v procesih osamosvajanja Republike Slovenije in v vojni 1991. Občinski štab CZ Cerknica.« Nastanek Manevrske strukture narodne zaščite je bil odgovor na razorožitev.

Republiški štab za TO je na podlagi navodil iz Glavnega štaba JLA; Zakona o splošni ljudski obrambi in družbeni samozaščiti (ZSLO) in Predsedstva Socialistične federativne republike Jugoslavije (SFRJ) zahteval predajo orožja TO v hrambo JLA. Komandant Tomaž Krek iz Občinskega štaba TO (OŠTO) Cerknica je bil klican v Pokrajinski štab TO (PŠTO) Notranjske v Postojni, kjer je dobil ukaz z dnem 15. maj 1990 za hranjenje oborožitve in streliva. TO Cerknica, ki je delovala v Domu obrambe (današnja Policijska postaja Cerknica), je imela orožje shranjeno v kleti, pripadniki JLA so ga 17. maja 1990 prepeljali v skladišče JLA na Rakeku. Tomaž Krek je že tisti dan opozoril komandirja milice Tomaža Čučka, da bi lahko orožje pobrali tudi milici. »Z mojim pomočnikom sva se dogovorila in smo čez noč vozili orožje in strelivo po domovih naših ljudi, zaposlenih, rezervistov, ljudi, ki smo jim zaupali. To sem naredil samoiniciativno,« pripoveduje Čuček.

Izguba orožja je bila za TO velika zagata. Stotnik TO **Beno Škerlj** (pripadnik rezervne sestave), ki je bil v občinskem štabu zadolžen za operativno-učne zadeve, se spominja, da je v januarju, februarju 1991 imel bivši OŠTO Cerknica usposabljanje z »novim« orožjem (v lovski koči) na Prangerju. »Usposabljali smo se s samodejnimi puškami – nemškimi »šmajserji« in italijanskimi »baretami«. Tomaž Krek, ki je bil poveljnik takratnega občinskega štaba, je moral orožje oddati JLA. Potem pa je TO na skrivaj dobila orožje iz Kočevske Reke iz vojnih rezerv,« pripoveduje. Ključno je postalo vprašanje, kje pridobljeno orožje skladiščiti. Orožje so skrivali po hišah po občini, ki so postale tajna skladišča TO. »Skladiščeno je bilo pri Bojanu Klančarju v Cerknici, Jadranu Zadniku na Rakeku, pri Radojeviču v Dolenji vasi in pri Levarju v Grahovem,« našteva Škerlj.

Reorganizacija ob nepravem času

Jeseni 1990 je potekala reorganizacija TO. Nov Republiški štab TO (RŠTO) je začel delovati po prelomu med Republiko Slovenijo in takratnim poveljnikom RŠTO generalom JLA Ivanom Hočevarjem. Imenovani so bili novi poveljniki TO sedmih pokrajin in načelnik republiškega štaba, prenesene so bile pristojnosti nad enotami manevrske strukture TO na nov republiški štab. Z Zakonom o obrambi in zaščiti dne 6. aprila 1991 so bile tudi uradno opredeljene pristojnosti Teritorialne obrambe Republike Slovenije. Formirali so se območni štabi, ki so bili ustanovljeni za območje ene ali več občin, ter pokrajinski štabi, ki so delovali na območju pokrajine. Na položaje poveljnikov pa so bili postavljeni ljudje, ki so se izkazali z delovanjem v Manevrski strukturi Narodne zaščite. Po občinskih štabih je bilo sestavljenih tudi več manjših, novih enot. Naloge TO so bile varovanje poveljniških mest, skladišč, sedežev upravnih organov za ljudsko obrambo, pomembnih skladišč, PTT, radijskih, televizijskih oddajnikov, načrtovanje blokade enot in vojašnic JLA, usposabljanje za varovanje državne meje.

Načelnik 41. ObrnŠTO Cerknica Jože Truden ob spominski plošči

27. aprila 1991 so bili v Uradnem listu RS objavljeni še Zakon o vojaški dolžnosti, Odredba o ustanovitvi štabov in zavodov TO v Republiki Sloveniji in Odredba o določitvi kriterijev za formacijo stalnega sestava območnih štabov za Teritorialno obrambo. Štaba Južnoprimorske pokrajine s sedežem v Kopru in Notranjske pokrajine s sedežem v Postojni sta se združila v nov Pokrajinski štab teritorialne obrambe Južnoprimorske s sedežem v Postojni. Na tem območju so delovali trije območni štabi Teritorialne obrambe (ObmŠTO) – 41. ObmŠTO Cerknica, 43. ObmŠTO Izola in 45. ObmŠTO Sežana.

Tovrstno združevanje je naletelo na veliko težav – problematične so bile geografska delitev območja, slaba infrastrukturna povezanost, obstoječe povezave in kadrovska podhranjenost, zato ObmŠTO ni mogel takoj pričeti z materialno in kadrovsko konsolidacijo. Tako do začetka vojne na Notranjskem reorganizacija občinskih štabov v območnega sploh ni bila končana. Delovanje Pokrajinskega štaba teritorialne obrambe je tudi po sprejetju zakona in odredbe o ustanovitvi 41. ObmŠTO Cerknica še vedno potekala prek starih občinskih štabov (OŠTO) občin Ilirska Bistrica, Postojna in Cerknica. Šele 26. junija 1991 je bil za načelnika 41. ObmŠTO Cerknica imenovan **Jože Truden**.

S poveljnikom Vojkom Štembergarjem sta 27. junija 1991 mobilizirala ObmŠTO Cerknica v stavbi, kjer je današnja policijska postaja. Truden ugotavlja: »Napaka je bila, da smo se tik pred vojno odločili reorganizirati štabe TO, tako da mirnodobni štab sploh še ni bil formiran, sploh pa ne vojni. Sploh nismo vedeli ne kdo ne kaj. Enote so ostale, vodstva pa ni bilo,« potrdi Jože Truden in dodaja, da je bila potrebna velika mera iznajdljivosti. ObmŠTO Cerknica je imel težave, ker je moral obvladovati široko področje, ljudje niso bili usposobljeni, zaradi ukaza vrha JLA o razorožitvi jim je primanjkovalo orožja ... Kmalu se je pokazalo, da je 41. ObmŠTO prevelik, zato sta se ponovno aktivirala občinska štaba TO Postojna in Ilirska Bistrica. Poveljevanje enotam je potekalo prek operativnih skupin vse do 11. julija 1991, ko se je ObmŠTO Cerknica na osnovi formacije PŠTO tudi dejansko formiral. V njegovo sestavo so nato prišli častniki in podčastniki iz operativnih skupin iz Ilirske Bistrice in Postojne.

26. junij 1991

26. junija 1991, ko so se v Ljubljani in po drugih krajih začele priprave na praznovanje slovenske državnosti, se je na Pivskem, malo po 11. uri, v spremstvu vozil vojaške policije iz vojašnice odpeljalo dvajset tankov JLA. Del se jih je odpeljal skozi Landol do Bukovja in skozi Trnovski gozd, del pa je bil blokiran na Rebrnicah. Ob 13.00 so se začele premikati tudi tankovske in motorizirane enote JLA iz vojašnice v Trnovem na Bistriškem. Ena kolona se je usmerila po cesti Ilirska Bistrica–Postojna, proti Divači in mejnima prehodoma Fnetiči in Lipica, druga kolona pa v smeri proti Kozini in mejnemu prehodu Krvavi Potok. »Torej se je vojna začela dan prej, kot je uradno priznan začetek vojne, in tudi prvi strel je bil sprožen dan prej – na križišču v Divači,« opozori Beno Škerlj.

Stotnik TO Beno Škerlj je bil v občinskem štabu zadolžen za operativno-učne zadeve.

Beno Škerlj pripoveduje, da sta šla 26. junija 1991 s Tomažem Krekom v Leskovo dolino, kjer je bila na usposabljanju četa za posebne namene s približno 80 ljudmi. »Na usposabljanju, vendar popolnoma brez orožja. Imeli so tri ali pet avtomatskih pušk, ki so jih dobili za potrebe usposabljanja in stražo. Zvečer so dobili avtomatske puške s plastičnimi kopiti – bolgarske kalašnike. Tisti dan so šli iz Pivke in Ilirske Bistrice že tanki. Ob enih ponoči pa so sklicali bivši občinski štab – rezervno sestavo, saj so bili takrat v TO zaposleni le trije pripadniki,« pove Škerlj.

Vojaški obvezniki so bili stari od 25 do 40 let, mlajših je bilo zelo malo. Načelnik 41. ObmŠTO Jože Truden pove, da je vpoklic izvajal upravni organ, zahteve za vpoklic pa je izdajal štab. Na Cerkniskem naj bi tako zbrali približno 200 ljudi – večinoma Cerkničanov, ki so poznali naše območje, Postojnskega in Bistriškega pa ne. Beno Škerlj: »Ljudje so se med seboj že poznali, saj so se skupaj usposabljali v okviru teritorialne obrambe. Vodi in čete so

bili sestavljeni iz domačinov, kar je krepilo zaupanje, in to je bilo ključno. Vod Cerknica Brest so bili samo Brestovi delavci, vod Krajevne skupnosti Rakek so sestavljali sami Rakovčani. To je dvigovalo moralo. Kamorkoli si prišel, si bil dobrodošel. Spominjam se, kako sva z Jožetom Trudnom vzpostavljala mrežo obveščevalcev na terenu. Dala sva jim telefonsko številko, kamor so lahko poklicali, če so kaj opazili. Noben nam ni odklonil pomoči.«

Na Cerkniškem je bil 26. junija 1991 z ukazom formiran Zbirni center Žilce (Sveti Vid) z nalogo zbiranja in za varovanje oseb, ki so iz JLA prestopile v TO. Nameščene so bile v domu Kmetijske zadruge Cerknica pri Svetem Vidu, zaradi prostorske stiske pa so jih po dveh dneh namestili tudi v lovski koči Lovskega društva Žilce. V času delovanja Zbirnega centra je bilo v njem 162 oseb, potem pa so zbirni center preselili v vojašnico na Velike Bloke. »To se je zgodilo pozneje – po podpisu premirja – in vsi prestopniki, ki so bili nastanjeni pri Svetem Vidu, so šli prostovoljno raje domov ali k sorodnikom kot pa v vojašnico Velike Bloke,« pojasni Beno Škerlj. 27. junija 1991 sta se poveljnik vojašnice Milan Mele in pripadnik 41. ObmŠTO Cerknica major Tomaž Krek dogovorila o predaji vojašnice TO. Nadzor so prevzeli pripadniki bloškega voda TO. »Ti ljudje, ki so bili nastanjeni tam, dezertirji, so bili pa res prestrašeni. Pa ne da bi se bali teritorialcev, ampak vojakov JLA, ki so takrat območje tudi ves čas preletavali s helikopterji,« potrdi Beno Škerlj. »Šlo je za pribežnike (prestopnike) in naloga policije je bila, da vse te ljudi identificira in jih preda teritorialni obrambi. Ti fantje so bili iz vseh vetrov in želeli so iti domov. Druga naloga milice pa je bilo varovanje vojnih ujetnikov, ki so bili nastanjeni tudi na Blokah,« pove Tomaž Čuček. So bile pa stalnica cestne zapore. »Blokadne točke smo imeli pogosto na Bloški Polici. Pregledovali smo vsa vozila. Po ukazu o mejnih prehodih je milica opravljala kontrolo prehoda Babno Polje, TO pa je bila v bližini prehoda, da bi lahko takoj posredovala. Iskali smo tudi prebežnike,« opisuje Čuček.

Proslava na Taboru

Zaostreno dogajanje 26. junija 1991 pa ni preprečilo ljudem, da ne bi praznovali nastanka samostojne države. Zvečer 26. junija 1991 so se Notranjci zbrali na Taboru ob Valvasorjevem spomeniku, kjer je potekala slovesnost. »Sploh se ne spomnim, da bi potekale kakšne posebne priprave, bilo je povsem nekaj naravnega, spontanega, da se zberemo, izobesimo slovensko zastavo. Takrat sem čisto spontano recitiral tudi Zdravljico,« se spominja **Peter Hribar**, ki je bil takrat predsednik Izvršnega sveta Občine Cerknica, »jasno je bilo, da se dogaja nekaj velikega, resnega, enkratnega. Moram reči, da smo sodelovali med seboj ne glede na prepričanje. Res smo držali skupaj!«

Predsednik skupščine Občine Cerknica Janez Okoliš je ob proglasitvi samostojne Slovenije v govoru povedal: »Spoštovane dame, spoštovani gospodje, dragi občani, lep pozdrav in dober večer! Vesel sem in v čast mi je, da lahko na tem mestu, v tej vlogi ob tako pomembnem dnevu spregovorim nekaj misli. Verjetno ni Slovenca, ki bi današnji

dan ne označeval kot zgodovinski. Dočakali smo »dan D«, ki je bil dolgo časa zavrt v tančico skrivnosti. Mnoge generacije pred nami so upale in si želele tega dogodka, vendar okoliščine niso dovoljevale narediti koraka v tej smeri. Najbrž ni naroda, ki si ne bi želel lastne države, ki pa kot taka ni sama sebi namen, ampak le sredstvo, s katerim narod navzven uveljavlja svojo neodvisnost in samostojnost v odnosih do drugih narodov. Državnost je torej izraz nacionalne suverenosti in predpogoj za uveljavljanje interesov po načelu enakopravnosti do drugih narodov. Zgodovina narodov je neločljivo povezana z njihovimi prizadevanji za lastno državo. Slovenski narod je stoletja hrepenel po tej odločitvi in danes, na pragu 3. tisočletja, dočaka, da stopi na sebi primerno pot. Mnogi izmed nas se tega od srca veselijo, drugi so zadržani, nekateri dvomijo, vsi pa smo si edini v prepričanju, da je čas, da se priključimo ostalim narodom, ki sami odločajo o svoji usodi. Najbrž se danes večina še ne zaveda vseh posledic, ki jih prinaša ta odločitev, v dobrem in slabem. Dejstvo pa je, da takšna odločitev pomeni pravi tektonski premik v zgodovini nekega naroda. Zgodovina bo pisala o mnogih pogumnih odločitvah, o bolečih porazih in udarcih, o poniglavi strahopetnosti politikov in vrsti mešetarnenj s slovenskimi interesi. Eno in drugo je sestavina našega zgodovinskega spomina za spoznavanje nas samih, obenem pa izhodišče za orientacijo v prihodnje. Z aktom razglasitve samostojnosti Slovenije je končana prva faza ustvarjanja države Slovenije. Njene državotvorne okvire je treba napolniti z vsebino, to pa je v prvi vrsti ozdravitev gospodarstva, ki je lahko dobra podlaga za uveljavitev Slovenije v svetu. Kot je razvidno iz današnjih dogodkov, ustvarjanje nove države ne bo preprosto, kar pa je še bolj zaskrbljujoče, ne bo potekalo brez provokacij, tako znotraj kot zunaj. Do neke mere je razumljiva reakcija zveznih organov, ki z osamosvojitvijo Slovenije in Hrvaške prav gotovo veliko izgubijo. Dejstvo pa je, da brez predhodne suverenosti vsakega naroda na območju nekdanje Jugoslavije ni možen dogovor, ki bi zagotovil enakopravno dogovarjanje o skupnosti narodov oziroma držav. Manj razumljiva je reakcija zahoda, ki je v svojih proklamacijah poln demokratičnega besedičenja, v konkretnih primerih pa popušča ciljem neke politike oziroma ohranjanje obstoječega statusa. Poti nazaj ni več. Na plebiscitu pred pol leta smo se odločili, v kakšni državi želimo živeti. Ves ta čas so potekale aktivnosti v smislu te odločitve. Od poskusov dogovora o konfederaciji držav na območju Jugoslavije z določenimi skupnimi funkcijami, do poskusa sporazumne razdružitve. Vse te ponudbe za preoblikovanje jugoslovanske skupnosti so bile v končni fazi neuspešne in na tej osnovi je tudi razglasitev samostojnosti postala nujnost. Seveda pa s tem ne pomeni, da se Slovenija na ta način zapira. Nasprotno. Zaradi svoje majhnosti je nujno, da je odprta za vse pobude, sodelovanja, ki slonijo na sporazumni ravni. Danes, ko praznujemo rojstvo suverene države Slovenije, to počnimo pokončno, dostojanstveno, veselo in prijateljsko z vsemi, ki jih vodijo dobri in pošteni nameni. Zavedati se moramo, da bomo še naprej živeli na tem koncu Evrope, med zahodom in vzhodom, da ne bomo šli v Evropo, ampak se nam bo v urejenih razmerah,

ki naj bi sčasoma zavlada, vrnila sama z vsemi svojimi prvinami. Osamosvojitve Slovenije je postala realnost. Nihče več ne more zaustaviti tako pomembne odločitve večine državljanov. Zdaj se je treba lotiti dela, da pospravimo ruševine preteklosti, da vzpostavimo nov sistem. Prvič v zgodovini bomo urejali lastne zadeve sami in bomo za te odločitve odgovorni sebi oziroma lastnemu narodu.« Govor je bil objavljen 30. avgusta 1991 v 259. številki Brestovega obzornika.

Proslave na Taboru 26. junija 1991 se spominja tudi Tomaž Čuček. Ve, da bi moral takrat kot član godbe celo nastopati, pa ni mogel, saj je moral obleči službeno uniformo. Pove, da je podzavestno čutil, da narod kljub evforiji in veselju čakajo težki časi. Vojna! »Toda ta večer je bil samo naš in nismo si ga pustili vzeti,« poudari Peter Hribar. »Ob 1.00, 27. junija, pa so sklicali bivši občinski štab in takrat se je začelo zares,« pove Beno Škerlj. 27. junija 1991 ob 1.15 ponoči, ko je protiletalska oklepna baterija JLA pri Metliki prestopila državno

Vojašnica Rakek 20. 10. 1991 (© arhiv Uprave za notranje zadeve Postojna)

mejo, se je tudi uradno začela vojna za Slovenijo. Ob 2.40 je iz vojašnice na Vrhniki proti letališču Brnik krenil 1. oklepni bataljon. V štabu v Cerknici so po besedah Škerlja najprej organizirali delo in začeli zbirati informacije. Ključen problem po njegovih besedah je bil, da so imeli premalo orožja. »Ljudi smo imeli veliko, orožja pa ne. Orožje je šlo iz rok v roke. Tako je bila naša prva naloga, kako priti do njega. Ogromno ga je bilo skladiščenega na Rakeku; vendar nismo vedeli niti, koliko vojakov čuva skladišče,« pove Beno Škerlj.

Vojašnica na Rakeku

Da so bile najbolj negotove razmere pri vojašnici na Rakeku, potrди tudi Peter Hribar. »Največjo smolo smo imeli, ker smo imeli vojašnico na Rakeku, ki je bila polna orožja in razstreliva, ter da smo leta 1990 predali orožje,« pove, »tako da smo bili ob začetku vojne goli in bosí. Takrat sem večino svojega časa preživel v Domu obrambe, pri vojaškem odseku, in na občini. Pripravljali smo različne načrte, kaj bomo naredili, če se razmere zaostrijo.« Miličniki so 28. junija 1991 ob pomoči protidiverzantske enote teritorialcev na Rakeku pobrali skoraj vse vojake, ki so bili takrat v vojašnici, in so organizirano pobegnili. Tam sta ostala samo še en vojak in podporočnik, ki se nista želela predati. V vojašnico so prišli novi vojaki; vendar jih je nekaj kmalu pobegnilo in so jih miličniki dobili v Zelšah. Ostale poskuse pobegov pa je podporočnik JLA preprečil s postavitvijo min okoli vojašnice. »Naši teritorialci so vojake JLA ves čas pozivali, celo prek zvočnikov, k predaji. Napisal sem domoljuben tekst, ki se je vrtel 24 ur na dan. Dejansko pa je bila situacija zelo nervozna, ker je bil v vojašnici mlad poveljnik, Srb, poln samega sebe, ki ni popuščal, pa tudi naši teritorialci so izzivali. Iz Postojne sem enkrat dobil tudi informacijo, da bodo udarili po Rakeku pa še kod, če bo treba. Nismo vedeli, če je res kdo tako nor, da bi ga lahko že majhna provokacija tako sprovcirala, da bi bil sposoben česa hudega. Na Rakeku so bili vendar kupi ubojnih sredstev, municije, min.«

Beno Škerlj pripoveduje, da je stanje oteževalo tudi dejstvo, da niso vedeli, kakšne so razmere v vojašnici. »Šele pri pobeglih vojakihi smo izvedeli, koliko jih je. Delali smo načrte za prevzem vojašnice, zato smo angažirali gozdarje, da bi zasekali pot čez Rakov Škocjan, postojnski, rakovski vod, lovce z lovskimi puškami, starotrški jurišni napad na cesti, da je povzročil čim več hrupa. Nismo šli v napad, da bi streljali, ampak se pogajati o predaji. Odklopili smo jim elektriko, vodo, vendar se poveljnik ni želel predati. Nismo

Orožje iz vojašnice Rakek 20. 10. 1991 (© arhiv Uprave za notranje zadeve Postojna)

hoteli prelivanja krvi, poleg tega pa nas je bilo strah, da ima vojašnica preveč eksploziva in bi šlo lahko pol Rakeka v luft,« pripoveduje Beno Škerlj. Tudi Jože Truden potrди, da so bile razmere pri vojašnici res napete: »Sicer vojakov tam ni bilo veliko nastanjenih, ampak orožja so imeli pa veliko, vojašnico pa so obdajale protipehotne mine.« Je bilo pa dogajanje v vojašnici na Rakeku pestro še kar nekaj mesecev.

Ljudje so bili povezani, tehnologija pa ne

Vsi sogovorniki izpostavljajo tudi slabe povezave. Kot potrди Peter Hribar, so se lahko zanesli le sami nase. »Pokrajinski štab TO v Postojni je bil zame dosegljiv le po telefonu in to samo vojaška linija,« pove Hribar, »mi nismo imeli stikov niti z Ljubljano. Zveze so bile dejansko katastrofa in še danes ne vem zakaj. Iz Ljubljane nismo dobili ničesar.« Tudi Beno Škerlj potrди, da so bile slabe zveze res težava, posebej z enotami čez Javornike. Na terenu je bila rešitev samo kurirska služba.

Vzdušje v ObmŠTO Cerknica je bilo, kot pričajo sogovorniki, ne glede na vse okoliščine zelo mirno. Niso pustili, da bi jih vodila čustva, ampak so ravnali preudarno in z razumom. »Sledili smo tistim ljudem, ki so imeli po naravi zmožnost obvladovanja in niso bili podvrženi paniki in strahu. Zanimivo je, da se nehote usmeriš na takega človeka in ga poslušáš. Če ne bi imeli takih ljudi v svojih vrstah, bi bilo lahko zelo nerodno. Mislim pa, da se ljudje, zlasti na začetku, sploh niso zavedali, kaj se dogaja. Tudi ko je vse postajalo otipljivejše, v občini nismo imeli težav. Pri nas so ljudje samoiniciativno pristopili, se držali navodil. Zanimivo je tudi, da nismo imeli provokatorjev!« Sta se pa velika povezanost in solidarnost pokazali, ko so na Rakeku milica in teritorialci zaradi zaostrenih razmer na Vrhniki in izhoda tankov JLA zaustavili potniški vlak, na katerem so bili otroci iz Gorenjske, ki so se vračali domov s počitnic

Peter Hribar pred Valvasorjevimi spomenikom, kjer je pred 30 leti potekala proslava ob osamosvojitvi.

v Puntizeli. Prostovoljci iz Cerknice in z Rakeka so poskrbeli za otroke, jim ponudili hrano in prenočišče. Peter Hribar: »Pri sebi doma sem imel komplet razred, pripravili smo jim blazine, hrano, poklicali so starše, potem pa so se drug dan z avtobusom vrnili domov.« Tudi Tomaž Čuček se spomni, kako solidarni so bili ljudje s temi otroki in kako je dogodek povezal celotno skupnost.

Morala med teritorialci je bila po besedah naših sogovornikov na zelo visoki ravni, se je pa čutil strah. Beno Škerlj: »Med ljudmi krožijo zgodbe, da so ga teritorialci pili, vendar lahko iz prve roke povem, da je eden od vojakov v pisarno prinesel liter žganja in ga postavil na mizo. Zadnji dan ga je bilo v flaši ravno toliko kot prvi dan. Tudi eden se ga ni dotaknil. Občutek tesnobe, straha, bili smo brez informacij, orožja, tako da se ni mogel noben sprostiti. Takrat je bila moja hčerka stara tri leta in samo en dan sem bil doma v teh desetih dneh. Ves čas sem bil v Domu obrambe, spal pa sem po uro, dve na noč.«

Sreča je bila, da na Cerkniškem smrtnih žrtev in ranjenih v desetdnevni vojni ni bilo. »Prav zahteval sem od naših,« izpostavi Jože Truden, »da, če je le možno, se je treba izogibati obračunu. Ni imelo smisla iskati intrige, saj bi bile žrtve na eni in na drugi strani.« Se je pa žalosten dogodek zgodil po vojni, 1993, ko je med stražarsko dolžnostjo mlad vojak nabornik Slovenske vojske sprožil protipehotno mino, ki jo je nastavila še JLA, čeprav je po vojni celo izdala dokument, da so vse mine

odstranjene. Vojak nabornik je podlegel poškodbam. Takrat je bil ranjen še en vojak.

Slovensko samostojnost sta z orožjem obranili Slovenska vojska in policija ter omogočili uspešno politično in mednarodno diplomatsko dejavnost za dokončanje vojne. 7. julija 1991 so se na Brionih sestali predstavniki Slovenije, SFRJ in Evropske skupnosti. Sprejeta je bila brionska deklaracija, s katero je bil uveden trimesečni moratorij za slovensko osamosvajanje, kljub temu pa sta slovenska vojska in policija ohranili popolno

suverenost na slovenskem ozemlju. Predsedstvo SFRJ je 18. julija 1991 sprejelo odločitev, da se JLA v treh mesecih z orožjem in opremo umakne iz Slovenije. Zadnji vojaki so Slovenijo zapustili iz koprskega pristanišča v noči s 25. na 26. oktober 1991.

Viri in literatura:

1. www.gov.si
2. <https://www.zdruzenje-sever.si/>
3. www.stat.si
4. Brestov obzornik, številka 259, leto XXV, 30. avgust 1991
5. Dnevnik
6. Kraševac, Rok, Vojaška obramba Slovenije na Notranjskem 1990–1991
7. Neodvisni dnevnik
8. Notranjski časopis
9. Vloga teritorialne obrambe Južnoprimorske pokrajine v vojni in procesu osamosvajanja Slovenije leta 1991, Koper, 2017

Tomaž Čuček je bil v času osamosvajanja komandir cerkniških miličnikov.

Statistika

1. januarja 2021 je imela Slovenija 2.108.977 **prebivalcev**, leta 1991 pa 2.000.000.

1991 je bila povprečna **starost prebivalcev** Slovenije 35,9 leta. 1. januarja 2021 je bila povprečna starost prebivalcev 43,7 leta.

Leta 1991 se je rodilo 21.583 **otrok**, leta 2020 pa 18.363. Najpogostejši imeni rojenih leta 1991 sta bili Rok in Maja, v letu 2019 pa je največ otrok dobilo ime Luka in Zala. Število unikatnih imen se je med prebivalci Slovenije v desetih letih povečalo z 32.631 na 40.757.

1. januarja 1991 je bilo v Sloveniji manj kot 400.000 **upokoјencev** (med te štejemo tiste, ki so prejeli starostno, invalidsko, družinsko ali vdovsko pokojnino). 1. januarja 2020 je bilo v Sloveniji 532.169 upokoјencev.

Decembra 1991 je bilo v Sloveniji v **podjetjih** in drugih organizacijah (razen zasebnih) zaposlenih približno 675.900 oseb, v februarju 2021 pa je bilo delovno aktivnih oseb 885.800.

Decembra 1991 je bilo prijavljenih približno 91.200 iskalcev zaposlitve, kar je 64,4 odstotka več kakor decembra 1990. Od skupnega števila **brezposelnih** v 1991 je bilo 45,6 odstotka iskalcev zaposlitve mlajših od 26 let. V zadnjem četrtletju 2020 je bilo anketno brezposelnih 53.000 oseb.

Povprečna mesečna bruto **plača** je leta 1991 znašala 70 evrov (10.322 SIT), marca 2021 pa 2009,5 evra.

Prebivalec Slovenije, rojen konec osemdesetih let prejšnjega stoletja, je do svoje polnoletnosti zamenjal tri **valute** in štiri vrste bankovcev: z osamosvojitvijo Slovenije leta 1991 smo z jugoslovanskega dinarja prešli na slovenski tolar; ta je bil sprva tiskan v obliki bonov, šele pozneje smo dobili prave tolarske bankovce; leta 2007 je slovenske tolarje (SIT) nadomestil evro (EUR).

V 1991 se je slovensko **gospodarstvo** spopadlo z izgubo jugoslovanskega trga in z uvajanjem tržnega gospodarstva. V prvih letih samostojnosti se je Slovenija spopadala z visoko stopnjo inflacije: v 1991 je bila skoraj 250-odstotna; pod 10 odstotkov je padla šele leta 1995. V aprilu 2021 je bila 2,1-odstotna.

Bruto domači proizvod (BDP) na prebivalca je leta 1991 znašal 5000 evrov, leta 2019 pa 23.165 evrov.

V 1991 smo našli 1,4 milijona prihodov **turistov**, v 2019 pa 6,2 milijona turistov.

V letu 1992 so bili glavni **izvozni proizvodi** Slovenije cestna vozila (11 odstotkov izvoza), obleka (10 odstotkov) in električni stroji in naprave (9 odstotkov). V vseh letih od 1991 naprej je bila Nemčija najpomembnejša trgovinska partnerica Slovenije.

Leta 1991 je bilo v Sloveniji sklenjenih 8173 **zakonskih zvez**, v letu 2019 pa 6672. Povprečna starost ženinov je bila v letu 1991 28,6 leta, neveste pa so bile povprečno tri leta mlajše. Leta 2019 je bila povprečna starost ženina 32,8 leta, neveste pa 30,7 leta. V 1991 je bilo razvezanih približno 1800 zakonskih zvez, leta 2019 pa 2476.

Leta 1991 je bilo v Sloveniji 26 **stoletnikov**, leta 2020 pa 252.

V letu 1991 smo potrebovali 16 minut dela, da smo kupili kilogram moke, in 46 minut, da smo kupili liter olja, v letu 2019 pa 6 minut za 1 kg moke in 13 minut za liter olja. **Čas dela**, potreben za 1 kg kruha, je leta 1991 znašal 27 minut, leta 2019 pa 20 minut.

V 1991 je povprečno **stanovanje** merilo 69 kvadratnih metrov, v letu 2018 pa 82.

Leta 1990 je imelo 10 odstotkov **gospodinjev** pralni stroj in 72 odstotkov barvni televizor, leta 2018 pa je imelo 62 odstotkov gospodinjev pralni stroj, 96 odstotkov pa barvni televizor.

Leta 1992 je bilo **vozil** v Sloveniji 784.550, leta 2020 pa jih je bilo 1.617.000.

1991 je bila Slovenija razčlenjena na 62 **občin**, danes jih imamo 212.

Dogajanje v letih osamosvojitve skozi časopisne članke

Fotoreportaža s plebiscita

Foto: Ljubo Vukelič

Foto: Ljubo Vukelič

Foto: S. Štefanič

Foto: Ljubo Vukelič

Foto: Ljubo Vukelič

Objavljeno v Notranjskem časopisu 29. 12. 1990.

Zimski dan na jezeru

CERKNICA, 26. januarja – Cerkniki jutro preživijo priročno led, ki v strahu se že zrakovi voda. Kopalce in snovijo so v oči svetili slabi zamenjali dravci, ki so jim zaklenjena pritrjena pravi ekvivalenci. Rabiti pa tretjina. Te dni jih je kopalce mrazu celo nekaj več kot sivi, saj bo konec mrazu tudi konec časa na snegu, ki jim robati zrakovi daje tri mesece odpočitve, da so v miru snovijo. Kolikor jih sploh še je v omenjenem vadi. (Foto: Janez Zmazek)

Objavljeno v Delu 29. 1. 1991.

Objavljeno v Brestovem obzorniku 2. 4. 1991.

Kina nič več

V začetku leta 1990 smo prenehali s kinopredstavami v Starem trgu in Novi vasi, v začetku letošnjega leta pa še v Cerknici. Tako smo ostali v občini brez kina. Vzrok za to je slab obisk, za kar so »krive« videokasete, saj je mreža izposojevališč dobro izpopolnjena, pa razpadajoč kulturni dom v Cerknici, ki bi ga morali najprej popraviti, če si lahko še kdaj želimo obiska (ne zgolj kinopredstav, temveč tudi kakšne druge prireditve), in stalno pomanjkanje denarja.

POLEMIKE OB BALANTIČU

Sprava med Cerkniciani

CERKNICA, 27. marca – Odkritje spomenika pesniku Francetu Balantiču v Grahovem pri Cerknici je v sredstvih javnega obveščanja sprožilo že vrsto polemik, zlasti iz vrst republiške in občinske borčevske organizacije ter nekaterih partizanskih enot. Pred kratkim so se v Cerknici sestali tudi predstavniki krajevne skupnosti Grahovo, ZZB NOV Notranjske in republike Slovenije, občinske skupščine in občinskega izvršnega sveta. Med drugim so se dogovorili, da bodo prenehali vsakršne polemike, dokler ne bodo razčistili še nekaterih nejasnosti in pomislekov.

Na podlagi tega dogovora je predsednik cerkniskega izvršnega sveta Peter Hribar na seji občinske skupščine izrekel v imenu vseh odgovornih struktur SO Cerknica javno opravičilo krajevni skupnosti Grahovo. To pa zaradi tega, ker krajevna skupnost Grahovo v postopek za postavitev spomenika pokojnemu pesniku Francetu Balantiču pri osnovni šoli Grahovo ni bila vključena tako, kot bi morala biti.

Odborniki cerkniske občinske skupščine pa so bili zadovoljni tudi z izčrpnim odgovorom na delegatsko vprašanje o zakonitosti postopka pripravljalnega odbora za postavitev omenjenega spomenika. Menili so, da vsaj glede tega niso potrebne nobene polemike več. Novembra se je namreč zbrala skupina delavcev, ki delujejo na kulturnem področju v občini in se dogovorili za organizacijo takimenovanih zimskih večerov. Na njih naj bi občanom, zlasti pa mladini, predstavili ljudi, ki so kakorkoli kulturno delovali na Notranjskem, oziroma za Notranjce v preteklosti in sedanjosti.

Zaradi bližajoče se obletnice Balantičeve smrti so se odločili, da bodo najprej predstavili njega. Pripravljalni odbor je ves čas vodilo spoznanje, da ima predstavitev za marsikoga politično spornega pesnika Franceta Balantiča edinele kulturni pomen. Prav zaradi takšnega spoznanja je odbor predstavitev tudi izpeljal, kraj za postavitev spomenika pa je določil pri osnovni šoli Grahovo, kamor po njegovem mnenju kulturno obeležje tudi sodi. MARJANA TRILER

Objavljeno v Delu 28. 3. 1991.

Kako bomo letovali?

Počasi se bliža čas, ko bomo vse bolj razmišljali, kako si bomo organizirali letošnji dopust. Sem sodi seveda tudi načrtovanje letovanja. Letovanje bomo tudi letos organizirali tako kot doslej. Vseh podrobnosti vam v tem trenutku še ne moremo sporočiti — še zlasti ne zastran cen, saj uprave kampov še kar naprej taktizirajo in ne izdajo svojih cen. Po tistih, ki pa smo jih že prejeli, bi lahko sklepali, da letošnje povečanje cen le ne bo podobno drastičnim podražitvam iz prejšnjih let. Tako pričakujemo, da bo cena za uporabo počitniške prikolice

ce višja od lanskoletne »le« za okrog 50 odstotkov.

Program počitniških prikolice (36 prikolic v 13 avtokampih) na morju in v termalnih toplicah letos razširjamo še z novo kapaciteto — to je eno dvoposteljno sobo v termalnem letovišču v Lendavi.

Po določitvi vseh potrebnih pogojev bomo do 10. aprila objavili razpis letovanja z vsemi možnostmi in, seveda, kar vas najbolj zanima — cenami.

Pričakujemo, da se bodo zaposleni v velikem številu, kot doslej, odločili za to, še vedno najcenejšo obliko letovanja.

I. S.

Objavljeno v Brestovem obzorniku 2. 4. 1991.

Vrsta koncertov v zelški cerkvi

CERKNICA, 5. septembra – V okviru jesenskega dela 19. zelških večerov bo v petek ob 19. uri koncert mešanega pevskega zbora Lipa zelenela je. Zbor, v katerem je večina nekdanjih članov APZ Tone Tomšič, se bo pod vodstvom Jerneja Habjanica predstavil v farni cerkvi v Cerknici, koncert pa bo posvečen 400-letnici smrti slovenskega skladatelja Jakoba Gallusa. Do konca meseca se bodo v zelški cerkvi zvrstili še nastopi okteta Gallus, mešanega zbora Podjuna iz Pliberka, mešanega zbora Nova vas Bloke in moškega zbora Fran Gerbič iz Cerknice. (M. T.)

Objavljeno v Delu 6. 9. 1991.

Okrogla miza o Jožetu Udoviču

CERKNICA, 14. novembra – Knjižnica Jožeta Udoviča bo v petek ob 19. uri pripravila v dvorani glasbene šole okroglo mizo o pesniku, pisatelju in prevajalcu Jožetu Udoviču, ki se je pred 79 leti rodil v Cerknici. Pred štirimi leti so mu Cerkničani na rojstni hiši odkrili spominsko ploščo, po njem imenovali občinsko knjižnico in ustanovili sklad Jožeta Udoviča. Cerkniske knjižničarke so na petkovo okroglo mizo, ki je posvečena petletnici smrti Jožeta Udoviča, povabile operno pevko Evo Novšak in dramskega igralca Andreja Kurenta. Pogovor o cerkniskem poetu bo vodil Iztok Razdrih, sodelovali pa bodo prof. Janez Gradišnik, pesnik Tone Pavček in Janez Praprotnik. (M. T.)

Objavljeno v Delu 15. 11. 1991.

Novi pošti na Rakeku in v Moravčah

(nm) RAKEK, 6. – Danes bodo v sodobnem trgovsko poslovnem centru na Rakeku odprli novo pošto. Sedanjo staro in neustrezno poslovno enoto nasproti železniške postaje bodo zamenjali sodobno opremljeni, prek sto kvadratnih metrov veliki prostori, dodatnih 135 kvadratov pa je namenjenih za novo telefonsko centralo SI 2000, ki jo bodo montirali leta 1993. Takrat bodo prebivalci Rakeka in Unca dobili okoli 2400 novih telefonskih priključkov. Naložba je slovenske poštarje veljala 7,5 milijona tolarjev, izvajalec gradbenih del pa je bil GP Gradišče iz Cerknice. Novo pošto bodo te dni dobili tudi v Moravčah, kjer bodo, tako kot na Rakeku, morali na novo telefonsko centralo še nekaj časa počakati. Na fotografiji: poštni delavci so te dni na Rakeku montirali tudi javno govorilnico. (Foto: Marjan Ciglič)

Objavljeno v Neodvisnem dnevniku 6. 12. 1991.

Novi ZD v Cerknici čaka na posojilo

(hd) CERKNICA, 6. – Novi zdravstveni dom v Cerknici je že nekaj mesecev v fazi, ki bi jo lahko opredelili – »tik pred dograditvijo in vselitvijo«. Nihče pa ne more natančneje prerokovati, kdaj se bodo cerkniski zdravstveni delavci tudi dejansko vselili v nove prostore. Za dokončanje in preselitev preprosto ni denarja. Cerkniski izvršni svet v sedanjih in napovedanih ostrih monetarnih razmerah vidi rešitev le v najetju dolgoročnega posojila, za najetje pa je nujno zagotovilo za odplačilo glavnice in obresti. Edina rešitev se zdi podaljšanje sedanjega občinskega 2-odstotnega samoprispelka. Petletni samoprispelkev se izteče 31. avgusta 1992, z njegovim podaljšanjem pa bi dobili pogoje za najetje prej omenjenega dolgoročnega posojila.

Objavljeno v Neodvisnem dnevniku 6. 12. 1991.

Cerkniski praznik že junija?

CERKNICA, 17. aprila – Občani cerkniske občine so doslej občinski praznik slavili 19. oktobra (leta 1941 so borci Krimskega bataljona napadli Lož in v Bezuljaku pognali v zrak skladišče eksploziva). Na današnji seji pa so se člani cerkniskega izvršnega sveta seznanili s predlogom predsedstva občinske skupščine, naj bi bil občinski praznik poslej 12. junija, na dan, ko je bil leta 1870 v Cerknici tabor, ki je podobno kot tabori v drugih naših krajih pomenil prve zemetke slovenske državljanosti. Predsedstvo občinske skupščine nikakor ne zanika pomembnosti dogodkov v Loški dolini pred 50-timi leti, vendar meni, naj se poslej 19. oktober obeleži predvsem kot srečanje borcev.

Člani izvršnega sveta so ocenili, da v sedanjih razmerah, ko je treba vsa prizadevanja usmeriti v reševanje občinskega gospodarstva, ne bi kazalo vznemirjati občanov še z razpravami o ustreznosti tega ali onega datuma občinskega praznika. Če bo predsedstvo občinske skupščine vztrajalo pri svojem predlogu, naj z njim tudi seznanjeni borčevsko organizacijo in odbornike cerkniske skupščine, seveda pa jih bo s svojim stališčem prav tako seznanil izvršni svet. (M. T.)

Objavljeno v Delu 18. 4. 1991.

O oblikovanju novih registrskih območij

CERKNICA, 5. decembra – Podobno kot v ilirskobistriški občini tudi na Cerkniskem niso naklonjeni temu, da bi spadali pod postojnsko registrsko območje. Že ko je bilo možno oblikovanje novih registrskih območij in po katerem bi se dosedanjim območjem pridružilo še postojnsko, malo bolj dorečeno, so Cerkničani posredovali pripombo republikemu ministrstvu za notranje zadeve. Navedli so, da želi cerkniska občina zaradi komunikacijske povezanosti in uveljavljene dolgoletne gravitacijske in vsesplošne povezanosti z Ljubljano tudi v prihodnje spadati v ljubljansko registrsko območje. Te dni je predsednik cerkniskega izvršnega sveta Peter Hribar ponovno pisno opozoril ministrstvo na stališče večine občanov, ki se zavzemajo za vključevanje v ljubljansko registrsko območje. Kajti postojnsko območje pomeni za cerknisko občino umetno potvorbo, nikakor pa ne območja, s katerim bi se občina kadarkoli dejansko povezovala oziroma vanj spadala.

M. T.

Objavljeno v Delu 5. 12. 1991.

Godbeniško prebujanje

Po lanskoletni prvomajski budnici, ko je Kulturno društvo Godba Cerknica prebujalo Slovenijo prek radijskih valov, se je letos našim godbenikom le uspelo zbrati v živo. Kljub še vedno razglašeni epidemiji in prav za pihalne orkestre nesmiselnim ukrepom so člani godbe, ki v manjših zasedbah vadijo že vse od februarja, na praznično jutro zakorakali po cerkniških ulicah. Štiri manjše desetčlanske godbe oz. godbice, kot jih je poimenoval dirigent orkestra **Mitja Dragolič**, so se ob sedmi uri

izpred Štalce odpravile vsaka na svoj konec Cerknice. Po ulicah Vidma, Sinje gorice, Peščenka in središča Cerknice je zasijala in zadonela medenina mladih in starejših ljubiteljev muziciranja, ki se pripravljajo na poletje in tradicionalni, že 22. poletni večer pod lip'co. Kako so kljub pomanjkanju vaj ljubiteljski glasbeniki, ki so vedno bolj željni igranja in tudi druženja, pripravili koncertni program, pa bomo slišali na predvečer dneva državnosti, 24. junija na Taboru.

☞ Vesna Telič Kovač ☞ Kristjan Kraševc

Knjižnico Jožeta Udoviča Cerknica je obiskala **Andreja Kozjek**, vodja oddelka za zaščito in restavriranje v Narodni in univerzitetni knjižnici, ki nam je svetovala, kako urediti slikovni arhiv Brestovega obzornika, ki ga hrani knjižnica. Kljub temu da arhiv ni popoln, pa je njegova dokumentarna vrednost izredno velika, saj so v njem zbrane fotografije Brestovega pohištva, proizvodnje, dogodkov itd. Pogovorili smo se o tehnikah ravnanja zvityh fotografij, o materialih za hrambo fotografij ipd.

☞ MH

V majski številki astronomske revije **Spika** **Zoran Vidrih** predstavlja nočno nebo nad Cerknico.
☞ @astronomska-revija-spika.si

Deklaracija Notranjskega parka o priključitvi združenju za ohranitev narave

Notranjski regijski park je postal prvi slovenski naravni park, ki se je priključil Svetovni koaliciji #Združeni za biotsko pestrost (#UnitedforBiodiversity). Ponosni smo, da smo del vse daljšega seznama mednarodnih organizacij, ki skupaj podpirajo in skrbijo za zaščito biotske raznovrstnosti. Gre za globalno združenje Evropske komisije, ki je bila ustanovljena lansko leto, njene zaveze pa se bodo še okrepile na letošnjem jesenskem zasedanju Konvencije o biološki raznovrstnosti CoP 15. Evropski komisar za okolje, oceane in ribištvo je nastanek združenja pospremil z besedami: »Vse vrste, od bakterij do sesalcev, rastlin do žuželk so koščki velike uganke življenja. Vse so med seboj povezane in druga od druge odvisne. Vendar pa je ena od njih, naša, človeška vrsta, danes odgovorna za podnebno krizo in krizo narave, kar vodi v gromozansko izgubo biotske raznovrstnosti. S tem, ko ljudje uničujemo ekosisteme na Zemlji, predstavljamo grožnjo lastni hrani, zdravju, gospodarstvu, prihodnosti.« Če kdaj, je zdaj zadnja priložnost, da človek s svojim ravnanjem na planetu Zemlja začne delovati kot eden od koščkov v sestavljanju biodiverzitete, ne pa kot vzvišena sila, ki ji je podrejeno vse, kar raste in diha. Notranjski park bo z vsako dejavnostjo še naprej ozaveščal, kako lahko vsakdo prispeva h koncu krize, v katero je človek pahnil naravo. Sicer pa je park vzorčni primer ohranjanja biotske pestrosti. Od vseh naravnih parkov v Sloveniji naš upravlja daleč največjo površino vlažnih in mokrotnih travnikov. S tem pomembno prispeva k ohranjanju ogroženih vrst travnikov in mokrišč. Pestrost rastlin in živali, med katerimi so številne ogrožene in redke, je tu izjemna. Renaturacije vodotokov, ki jih park izvaja, pa izstopajo v mednarodnem merilu.

☞ Notranjski regijski park ☞ Gatis Sluka

20. maja je Radio Prvi pripravil prav poseben pravljичni večer. Oddaja »Lahko noč, otroci« je potekala v živo ob Cerkniškem jezeru. Poslušate in ogledate si jo lahko na Facebook (FB) strani Notranjskega parka. Pravljičico **Anje Štefan** Štiri črne mravljice je pripovedovala igralka **Aja Kobe**.

☞ FB Notranjski park

Praznovali visoke jubileje

Rdeči križ posebno pozornost namenja starejšim. Ob visokih jubilejih jih namreč prostovoljci Rdečega križa presenetijo z obiskom, majhno pozornostjo in lepimi željami. V maju je 90. rojstni dan praznovala **Marija Funda** iz Cerknice, 100. rojstni dan pa je obeležila **Marija Gornik** iz Martinjaka. Čestitke!

Avtorica: Polona Otoničar Pajk Fotograf: Ljubo Vukelič

Ivanka Kovšca

Ob unikatnih izdelkih Ivanke Kovšca se res spočijejo oči, ob pogovoru z njo pa te prevzameta vedrina in toplina. Ivanka že dobro desetletje živi v Cerknici, prihaja pa iz Slovaške. Tam je zaključila študij specialne pedagogike in se poklicno udejevala kot učiteljica za otroke s posebnimi potrebami. Ko je ostala brez službe, se je s prijateljico odpravila v Slovenijo. Zakaj ravno v Slovenijo? »Zaradi morja,« mi odgovori in nato doda, da je zanimivo to, da sedaj že štiri leta ni bila na morju, ker grede tako ona kot mož in sin najraje v hribe. Za študij specialne pedagogike se je odločila, ker je bil njen sosed, sovrstnik, že od rojstva zelo hudo bolan in mu je želela pomagati; pomagati otrokom, ki so bolni.

Delo z otroki ji je še vedno v izredno veselje. »Moji učenci so čudoviti,« mi pove. Kot učiteljica jutranjega varstva ter podaljšanega bivanja in spremljevalka otrok s posebnimi potrebami v cerkniški osnovni šoli vodi tudi krožek Čarobne rokice: »Ne morem verjeti, koliko domišljije imajo otroci, kako zelo so ustvarjalni. Njihovi izdelki so vredni vsake objave in razstave, da lahko pokažejo, kaj vse zmorejo.« Pri delu pa tudi uživajo, kar je Ivanki v največje v veselje.

Vesela je, ker ji učenci na nežaljiv način pomagajo pri učenju slovenščine, ki se ji zdi kar težka: »Ko sem hodila na tečaj za tujce v Ljubljano, je izvajalka rekla, da se je zelo težko naučiti slovanskega jezika, če je že materni jezik slovanski.« Ivanka se pri učenju zelo trudi, največ težav ji slovenščina povzroča zato, ker so določene besede v obeh jezikih enake, a v drugem spolu in se zato sklanjajo drugače.

Poleg dela z otroki je Ivanki zelo blizu ustvarjanje. Svoj talent je razširila na več področij: najraje sicer riše s svinčnikom, a uporablja tudi barvice, akrilne barve, med njenimi deli sta pogosta tudi akvarel in servietna tehnika. Zanimivo, da kot majhna deklica tempera barv ni marala, je pa od nekdaj rada ustvarjala. Že takrat najraje s svinčnikom. Ivankini portreti krasijo številne cerkniške domove, upodobila je tudi kar nekaj cerkniških pustnih obrazov. »Pust, po slovaško fašiangy, je na Slovaškem nekoliko drugačen kot tukaj,« mi pove. »Na pustni torek je veselica, ansambel igra točno do polnoči. Takrat vse utihne, fantje vzamejo kontrabas in pust pokopljejo v leseno škatlo. Odprejo jo šele po postnih dnevih in takrat spet zaigrajo,« nato nadaljuje. S svojimi izdelki je Ivanka gostovala že v vseh enotah Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica, do konca junija pa je njena razstava po imenu Barvni dotiki na ogled v Enoti Ivana Matičiča Rakek. Razstavne vitrine so polne magnetov, obeskov za ključke, skodelic, ogrlic, svinčnikov, ki jih Ivanka na različne načine umetniško obdela, različnih risb, akvarelov ... Repertoar njenih izdelkov je res obširen, barvit in mamljiv za oči, čeprav ga sama ne jemlje kot takšnega in skromno predstavlja svoje umetnine. »Pravijo, da mora imeti vsak človek nekaj, kar je drago njegovemu srcu in njegovi duši, kar ima rad, kar ljubi. Tako pravijo in mora biti pač resnica,« je misel Franca Ksaverja Meška, ki je Ivanki zelo blizu. In ta nekaj je pri njej zagotovo ustvarjanje.

Navodila za ustvarjanje različnih izdelkov tudi redno objavlja v reviji TIM.

Poleg ustvarjanja pa Ivanka zelo rada peče; ne skrbi je le okus, ampak tudi videz hrane. Od slovaške hrane v Sloveniji pogreša le bryndzo, pripravek iz ovčjega sira, podoben kajmaku. Ta pripravek se uporablja tudi pri jedi po imenu bryndzové halušky, ki je sestavljena iz naribanega surovega krompirja, moke in jajc ter soli. »Maso se potem da na leseno deščico in po koščkih meče v vrelo vodo. Jed se nato precedi in da na krožnik, nanjo pa se položi še bryndzo in popečeno slanino,« pove. Večkrat se spomni tudi parenice; sira v obliki polža oziroma spirale. »Je parjen in običajno dimljen sir, obstaja pa tudi nedimljen,« mi razloži.

Slovenija je Ivanki zelo všeč in pravi, da je tu njen dom. Ljudje so jo zelo lepo sprejeli, hvaležna je prijateljem, družini in sodelavcem, ki ji vseskozi pomagajo pri učenju jezika in jo spodbujajo. Rada je tukaj, Slovenija se ji zdi popolna. Poleg svoje družine ima rada hribe, gore, sprehode po gozdu. Predvsem pa življenje, kar vsak, ki jo pozna, takoj začuti.

Pohod in obisk znamenitosti v občini Sežana

📷 Ivanka Bajt

Društvo psariatikov Slovenije – Podružnica Notranjsko-kraška je organiziralo rekreativni pohod v občini Sežana. Zjutraj, 15. maja, smo se dobili na enem od parkirišč v Sežani. Odpeljali smo se do izhodiščne točke za pohod na Veliki Medvedjak ali Medvejk. Pot smo začeli na požarni poti, ki je nekoč služila kot kolovoz. Ob poti smo opazovali lepoto kraške pokrajine z brinom, drenom, borom, rujem in rdečimi potonikami. Šli smo tudi mimo kamnoloma marmorja. »Zaklad«, ki ga pridobivajo v tem kamnolomu, zrežejo na večtonske bloke in potem odpeljejo v delavnice, kjer ga obdelujejo pridni kamnoseki. Ogledali smo si tudi pastirske hiške, narejene iz kamna. Nekatero so se lepo ohranile do danes. Na koncu kolovozne poti smo se povzpeli po strmi stezici na Medvejk, ki je visok 472 m. Odprl se nam je lep pogled na italijanski del kraške planote – vse do Jadranskega morja. Imeli smo srečo z vremenom, tako da smo se z vrha razgledali vse do Lipice, Bazovice, Socerba, Vremščice, Nanosa in Sežane. Nazaj grede smo ubrali drugo pot čez Mali Medvedjak. Naša članica **Vlasta Skočić** je lepo vodila pohod in nam predstavila Sežano. Srečanje smo zaključili z druženjem pod ogromno lipo pri Živem muzeju Krasa. ■

Praktične delavnice pletenja iz vrbovih šib

📷 Mihaela Klančar

Temeljno poslanstvo Društva biodinamikov Notranjska so promoviranje, izobraževanje, uporabljanje in podpiranje biološko-dinamične metode, spodbujanje samooskrbe prebivalstva, ozaveščanje o zdravem, aktivnem načinu življenja, skrb za okolje in trajnostni razvoj. V letu 2021 smo poleg izvedbe izobraževalnih predavanj začeli tudi izvajanje praktičnih delavnic, ki so namenjene zlasti članom društva; če se vsa mesta ne zapolnijo, povabimo tudi nečlane. Načrtovali smo tri sklope delavnic v maju, oktobru in novembru – pletenje izdelkov iz vrbovih šib, delavnico izdelovanja keramičnih izdelkov v juniju in delavnico makrame. Izvedbo dejavnosti sofinancira Občina Cerknica, delno pa društvo in člani društva s prostovoljnim delom. Vse dejavnosti se bodo izvajale na naslovu Kmetije pod Topolom, kjer je v sklopu projekta Špajza 2 nastala nova učna točka. S postavitvijo kozolca smo pridobili čudovit prostor, kjer se sedaj lahko izvajajo delavnice in dogodki, ki potrebujejo zunanji prostor. Maja smo že začeli izvajati prvi sklop pletenja iz vrbovih šib. Razpoložljiva mesta so se takoj zapolnila. Udeleženske so usvojile osnovna znanja pletenja in že nastajajo čudoviti izdelki. Z gotovostjo lahko zapišem, da smo s praktičnimi delavnicami naredili dobro potezo v več pogledih – sodelujoči so zelo zadovoljni, prenašamo stara znanja, ki jih dopolnjujemo z novimi spoznanji, skrbimo za trajnostni razvoj ... ■

Pomlad v društvu Klasje Cerknica

📷 Ivanka Bajt

Članice društva Klasje Cerknica smo upale, da bo leto 2021 ugodnejše za društvene dejavnosti. Kljub temu da je bilo naše delovanje tudi v pomladnih mesecih omejeno, smo izvedle nekaj dejavnosti. V DEOS, Centru starejših Cerknica smo se 8. marca udeležile peke rožic in flancatov. Konec meseca marca smo popestrile praznični čas in postavile velikonočni razstavi v rakovski knjižnici in trgovskem centru Mercator Cerknica. 28. aprila smo članice Društva Klasje pripravile domače dobrote za snemanje prispevka v oddaji Dobro jutro na prvem programu Televizije Slovenija. Voditeljica **Marija Merljak** je lepo predstavila notranjske domače jedi, za katere upamo, da ne bodo šle v pozabo. Vendar pa vseh ciljev za letošnje še nismo obkljukale. Načrtujemo, da bomo lahko ob izboljšanih epidemioloških razmerah pripravile še kar nekaj razstav, se udeležile katere od prireditev v lokalnem okolju in po Sloveniji ter sodelovale z drugimi društvi. Medse vabimo tudi vse zainteresirane, ki jim je mar za ohranitev kulturne ter kulinarčne dediščine in se bodo z veseljem posvečali društvenim dejavnostim. ■

Simbioza giba

✉ Katja Opeka 📷 Sandra Pirc

Tudi letos smo v DEOS, Centru starejših Cerknica sodelovali v projektu Simbioza giba. Z akcijo smo želeli posebno pozornost nameniti tako vplivu fizične dejavnosti na našo čustveno, duševno stabilnost kot tudi pomenu skrbi za duševno zdravje. Verjamemo, da je za naše misli lahko zdravilen že miren sprehod v naravi ali morebiti katera druga dejavnost, ki nam pomaga pri lažjem premagovanju skrbi. Letos smo v okviru teme Skrb za dobro duševno in fizično počutje v času epidemije covid-19 v cerkniškem centru starejših organizirali teden dejavnosti. Naši stanovalci so se lahko udeležili sprehoda, vadbe za ravnotežje, žogabenda, vadbe s smovey obroči in črvovadbe. Stanovalci so se z veseljem pridružili dejavnostim, saj je bilo za rekreacijo vredno izkoristiti tistih nekaj sončnih trenutkov. ■

Mini razstava Ustvarjalne lisičke

✉ 📷 Anita Leskovec

Knjižnica že dolgo ni le kraj napolnjenih knjižnih polic, ampak kulturno središče kraja, otok umetniških doživetij, kjer si človek oddahne od vsakodnevnega pehanja in svojo bit napolni s posebno energijo zadovoljstva. Na mladinskem oddelku do 10. junija razstavlja vrtčevska skupina Lisičke. Otroci so z vzgojiteljico **Petro Črnelj** in pomočnico **Jasno Otoničar** ustvarjali na temo lisc in nastala je mini razstava Ustvarjalne lisičke. Za vsakega otroka smo natisnili vabilo in z obiskom so se odzvali mnogi starši. Njihov mali umetnik je v hram kulture prišel na ogled razstave, da je dan postal drugačen in nasmejan ter velika vzpodbuda za nadaljnjo rast in učenje. V knjižnici smo veseli, da skupaj prepletamo vzpodbudo in trud, da bi otrokom privzgojili pozitiven odnos do ustvarjalnosti, branja in umetnosti v vsej svoji veličini. Nagradite delo malih rok z obiskom tudi vi. ■

KAM PA TOKRAT NA POČITNICE?

IZLETI • POČITNICE • POTOVANJA

MLADINSKI SERVIS • LETALSKE VOZOVNICE • PREDPRODAJA VSTOPNIC

FIRST MINUTE

TUR SERVIS • CERKNICA CESTA 4. MAJA 50, CERKNICA • TEL 01 70 50 560
INFO@TUR-SERVIS.SI • WWW.TUR-SERVIS.SI
VSAK DAN OD 9.00 DO 17.00 SOBOTA OD 9. DO 12.00

PRODAJAMO
IN ZASTOPAMO:

Avtorici: **Marija Hribar, Maruša Opeka**

Hišne tablice

Fotografije hišnih tablic, ki so prispele v uredništvo Slivniških pogledov, dokazujejo, da so najstarejše ohranjene iz časa Avstro-Ogrske z izbočenimi črnimi številkami in črnimi robovi na belem ozadju ter s po dvema luknjicama za pritrditev. Hišne tablice iz Kraljevine Jugoslavije so iz emajlirane pločevine, z rdečim poljem, s številko bele barve in belim napisom kraja pod njo ter modro-belo obrobo, ki skupaj z rdečim poljem predstavlja trobojnico. Na vseh štirih vogalih so luknjice za pritrditev.

Obljubili smo, da bomo izmed pošiljateljev izžrebali nagrajenca in mu podarili knjigo *Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz*. Knjigo o krajih in ljudeh občine Cerknica bo tako po pošti prejel **Bogdan Kovšca**.

Cerknica 161, današnja Partizanska 21, Cerknica, zbirka: Aleksander Zgonc

Hišne številke iz časa Avstro-Ogrske

Cerknica 143, današnja Gerbičeva 13, Cerknica, zbirka: Branko Ličen

Cerknica 227, današnja Zidanškova 1, Cerknica, zbirka: Katarina Mele

Cerknica 245, današnja Kamna gorica 29, Cerknica, zbirka: Bogdan Kovšca

Vabljeni v Notranjski muzej!

Ob Muzejski poletni noči v Notranjskem muzeju Postojna gostimo ilustratorja, karikaturista in filmskega animatorja **Marjana Mančka**. Na razstavi bomo od 19. junija do 27. septembra

predstavili nekaj ilustracij, šaljivih risb in risank iz avtorjevega bogatega ustvarjalnega opusa, navdihnjenih z bistrumnim humorjem in pretanjeno satiro. Se vidimo na odprtju ob 18.00!

Hišne tablice iz časa Kraljevine Jugoslavije

Cerknica 176, današnja Notranjska 51, Cerknica, zbirka: Renata Malc

Trg Cerknica 265. Hiše, ki je imela pozneje naslov Tabor 2 in je stala za cerkniškim kulturnim domom, ni več. Zbirka: Valentin Schein

Cerknica 259, današnja Gerbičeva 10, Cerknica, zbirka: Bojan Dragolič

Trg Cerknica 278, današnja Cesta 4. maja 61, Cerknica, zbirka: Martin Mele

Trg Cerknica 143, današnja Gerbičeva 13, Cerknica, zbirka: Branko Ličen

Godbena šola vabi k vpisu novih učencev v šolskem letu 2021/2022!

Če že igraš instrument in imaš željo po glasbenem ustvarjanju z vrhunskim orkestrom, vabljen/a, da se nam pridružiš!

Godbena šola ponuja pester izbor glasbenih instrumentov:
Tubo | Evfonij | Trobento | Klarinet | Pozavno | Rog

Vabimo te na preizkus glasbene nadarjenosti v prostorih KD Godbe Cerknica, Gerbičeva 19 v Cerknici:

petek, 11. junija 2021 in petek, 18. junija 2021 od 18h do 19h

Sprejemni preizkus obsega petje pesmi po lastni izbiri, posnemanje ritmičnih in melodičnih motivov in razvitost glasbenega spomina.

041 363 247 (Mitja Dragolič) | godba.cerknica@gmail.com

Avtor: **Valentin Schein**

Kako smo risali Rapalsko mejo tudi s pomočjo šestila in trikotnika

Pomembni so datumi in spomin, ki z leti blede; od njega ostanejo le zapisane besede zgodovine. Če teh ni, ni zgodovine naroda, če ni zgodovine, ni naroda, ostane le temen gozd. Od nekdaj sem si želel le to, da bi lahko v prostor in čas preteklosti vnesel čim več dogajanja tistih dni.

29. 10. 1918 – Ljudski shod v Ljubljani in Hrvaški sabor v Zagrebu razglasita ustanovitev Države Slovencev, Hrvatov in Srbov (Država SHS). Obstajala je le do združitve s Kraljevino Srbijo 1. 12. 1918.

3. 11. 1918 – podpis premirja med Avstro-Ogrsko in Italijo.

14. 11. 1918 – italijanska vojska zasede Logatec.

14 – 15. 11. 1918 – italijanska vojska ima nad Vrhniko v zaledju 5 divizij z namenom zasedbe Ljubljane.

19. 11. 1918 – končna okupacija slovenskega ozemlja tudi prek začrtane meje, dogovorjene v Londonskem sporazumu, ki se nadaljuje tudi 15 dni po podpisu prenehanja sovražnosti.

12. 11. 1920 – podpis Rapalske pogodbe.

23. 2. 1921 – prvo skupno zasedanje razmejitvene komisije Kraljevine Italije in Kraljevine SHS v Ljubljani. General Rudolf Maister vodja jugoslovanske razmejitvene komisije vse do 2. 10. 1923, ko je bil predčasno upokojen.

26. 2. 1921 – umik italijanske vojske po enem letu in 104 dneh iz Logatca, z Rakeka, Unca in iz Planine.

S podpisom Rapalske pogodbe dne **12. 11. 1920** je prišel čas razmejitve med Kraljevino Italijo in Kraljevino SHS in **23. 2. 1921** se je v Ljubljani prvič sešla razmejitvena komisija, imenovana v obeh kraljevinah.

Najlepši pogled v dogajanje tistega časa nam dajo časopisi, ki so o dogajanjih in umiku vojske Kraljevine Italije iz naših krajev zapisali:

Nova Pravda, 26. 2. 1921, št. 3

»Razmejitvena komisija v Ljubljani.

Člani razmejitvene komisije med Italijo in Jugoslavijo so 22. 2. dospeli v Ljubljano. Vsi so nastanjeni v apartmajih hotela »Uniona«. Člana jugoslovanske delegacije generalštabni polkovnik Milan Ječmenić in pehotni polkovnik Aleksander Daskalović sta prva dospela. Ob 5. uri popoldne sta s tržaškim vlakom dospela na glavni kolodvor člana italijanske delegacije general Vachelli in polkovnik Garibaldi. Na kolodvoru ju je pričakal italijanski delegat de Comelli. General Maister je prispel v Ljubljano ob 10. uri zvečer z zagrebškim vlakom.«

Slovenec, 29. 2. 1921

»Logatec in Rakek v Jugoslaviji

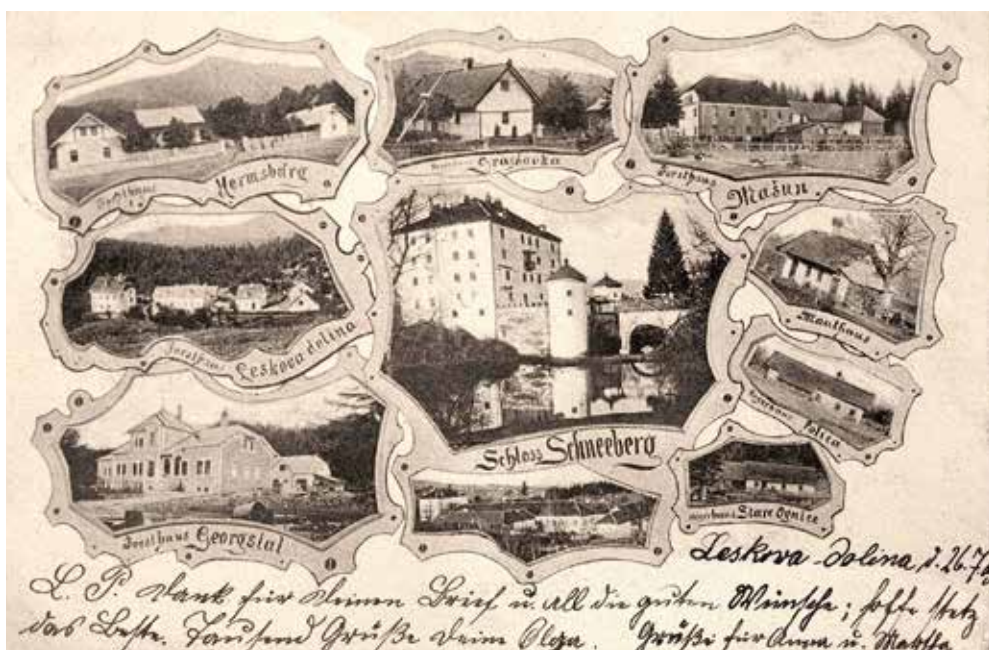
Živeli osvobojeni bratje! Ta napis je nosila bogato s smrekovim zelenjem okrašena lokomotiva, ki je danes ob pol 9. dopoldne vozila iz Ljubljane posebni vlak v Logatec in dalje do Rakeka ...«

»Slovesni sprejem v Logatcu.

Že v četrtek so vsi preprosti, zavedni Logatčani pripravljali jugoslovanske narodne zastave, da tako dokumentirajo svojo iskreno vdanost do naše Jugoslavije. Italijanski komisariat v Gor. Logatcu je izvedel, kaj nameravajo izpeljati naši krepki, zavedni in trdni prebivalci kraškega Logatca. Že v četrtek so nekateri začeli izobešati naše zastave. Italijanski komisariat jim je to odločno prepovedal. Naši ljudje se njihovim poveljem niso uklonili. Sicer so nekaj zastav Italijani zaplenili, toda čim se je v petek dopoldne pojavila v Logatcu razmejitvena komisija z generalom Maistrom, so vrnili besni karabinjerji zastave njihovim lastnikom.«

»Manifestacija po Logatcu.

Po uradnem pozdravu na kolodvoru se je razvila pestra povorka po glavni cesti do Gorenjega Logatca in nazaj. Manifestacija je bila veličastna. Na čelu godba dravske

Razglednica posesti gradu Snežnik, poslana iz Leskove doline 26. 7. 1905. Na razglednici so upodobljene stavbe posesti gradu Snežnik: Gomance – Forsthaus Hermshburg, Regerhaus Grajevka, Forsthaus Mašun, Forsthaus Leskova dolina, grad Snežnik – Schloss Schneeberg, Mitnica – Hauthaus, Čabranska polica – Regerhaus Polica, dvorec Jurjeva dolina – Forsthaus Georgstal, Regerhaus Stare Ognice. (© arhiv Valentina Scheina)

divizije, za njo Sokol, Orel z veliko krasno zastavo, za njimi požarna bramba iz Logatca in Hotedršice, dalje mladenke v pestrih narodnih nošah, navdušeno vzdikajoč rešitvi in državi Jugoslaviji, za njimi mala, nedolžna i vesela šolska deca z zastavicami. V sredi je neumorno svirala tudi godba Jugoslovanskih železničarjev.«

»Na zadnji postaji Rakek

Deset minut pred 1. uro popoldan je prispel posebni vlak na Rakek, Čudovit prizor!. Dočim je v Logatcu prevladoval povečini ženski in mladi narod so bili na zadnji jugoslovanski postaji

zbrani skoro sami zreli in kremeniti možje. Pozdravljali so došle zastopnike naših oblasti z velikim navdušenjem. Župan rakovške občine Jože Steržaj je pozdravil generala Maistra in dvornega svetnika Kremenška. Pozdravili so nadalje cerkniški dekan g. Juvanc, sodni svetnik dr. Matija Lavrenčič in načelnik požarne brambe iz Unca Mršek.

Nato se je razvil veličasten sprevod z obema godbama z narodnimi nošami in logaškimi Orli in Sokoli po Rakeku. Navdušenje prebivalstva je bilo veliko. Medtem so jugoslovanske oblasti od italijanskih prevzele posele. Posebni vlak je ob 2. uri popoldne odpeljal nazaj proti Logatcu. Italijanski napis na rakovski postaji »Racehio« je že pred odhodom jugoslovanskega vlaka izginil iz postajnega poslopja.«

In tako se je končal tisti dan, 25. 2. 1921, Logatec, Rakek, Unec in Planina so zopet postali slovenski; italijanski okupator se je umaknil iz teh krajev in tudi drugih krajev in ozemelj ob Rapalski meji, ki jih je zasedla italijanska kraljeva vojska in niso bili del dogovora leta 1915 podpisanega Londonskega sporazuma.

Novo nastajajoča meja, zarisana na papirju tudi s pomočjo trikotnikov in šestil, je postajala resničnost. Med Planinsko goro, Kačjimi ridami, Haasbergom, Uncem in Zelšami je delila veliko grajsko posestvo gradu Haasberg. Od Zelš naprej po pobočju Javornikov meja deli posesti domačinov iz Zelš, Cerknice, Dolenje vasi, z Dolenjega Jezera in Otoka. Od Otoških dolin Kozlovke do Bičkih lazov meja sledi katastrskim parcelam vse do meje posestva gradu Snežnik, ki ga med Leskovo dolino in Belimi vodami razdeli na dva dela in tam se meja dotakne nekdanje deželne meje in nekdanje velike posesti plemiške rodbine Zrinjskih – Frankopanov na današnji Hrvaški, ter tej meji sledi prek Čabranske police naprej proti Gomancam nad hrvaško Klano.

Maister in razmejitvena komisija na gradu Snežnik

Ob določevanju meje v gozdovih Snežnika je imela razmejitvena komisija Kraljevine SHS svoj operativni sedež tudi na gradu Snežnik. Kako je na delo komisije in potek

Rifugio Gabriele d'Annunzio (planinsko zavetišče Gabriele d'Annunzio), zgrajeno 1926 v neposredni bližini današnjega planinskega doma na Sviščakih. (© arhiv Valentina Scheina)

meje po koncu prve svetovne vojne gledal razlaščen lastnik gradu Snežnik princ Herman pl. Schönburg Waldenburg, lahko izvemo iz njegovih zapisanih spominov z naslovom Gehörtes und Gesehenes »Moje življenje«. Spomine je v slovenski jezik prevedel Jože Matevžič iz Vrhnike pri Ložu in so bili leta 2000 v več nadaljevanjih objavljeni v Obrhu, občinskem glasilu občine Loška dolina.

Princ Herman pl. Schönburg Waldenburg o tedanjem stanju na gradu in o njegovem prvem srečanju z Rudolfom Maistrom in člani razmejitvene komisije zapiše takole:

»Končno sem v poletju 1920 dobil dovoljenje, da lahko pridem v Snežnik, toda samo kot gost vlade. Med bivanjem sem se lahko prehranjeval in si kupil kakšno oblačilo z denarjem iz svoje gozdarske blagajne, zato sem to možnosti tudi izkoristil. Vsi ostali dohodki od mojega posestva so se stekali v državno blagajno!

Med mojim obiskom v Snežniku je bil grad do vrha napolnjen s člani vojaške komisije za določitev meje, deloma tudi z njihovimi ženami. Na čelu komisije je bil razvpiti »general«, hijena iz Maribora. Do gozdarskega mojstra, ki ga je nastavila vlada, se je obnašal zelo osorno in zato sem bil radoveden, kakšen sprejem bom tam doživel. Najprej je bil ob mojem prihodu grad kot izumrl. Ko sem kmalu nato grad zapustil, da bi šel v pisarno, so se vsi stanovalci gradu zbrali na mostu, kjer so stali v špalirju nemo in brez pozdrava. Tudi jaz sem šel med njimi tiho in brez pozdrava. Kasneje je general s svojim štabom prišel na slovesen obisk v mojo dnevno sobo v prvem nadstropju gradu, ki so mi ga prepustili za bivanje, in jaz sem pozneje vrnil obisk v veliki sobi za goste v drugem nadstropju, kjer je bival general. Ker so general in nekateri oficirji, ki so bili iz nekdanjih avstrijskih pokrajin, znali poleg materinščine samo nemško, navzoči Srbi poleg srbohrvaščine samo francosko, se je pogovor odvijal tako, da sem z eno skupino govoril nemško ali francosko, medtem ko je druga skupina sedela tiho zraven in ni ničesar razumela. Naše večtedensko skupno življenje je potekalo brez trenj. Moji nepovabljeni gostje so bili vljudni in so si prizadevali, da bi bili čim manj opazni.«

Pian della Secchia - Rifugio Guido Rey

Refugio Guido Rey – Piani della Secchia – nadmorska višina 1272 m – je bil planinski hotel ter ponos reške planinske sekcije. (© arhiv Valentina Scheina)

Na koncu svojega zapisa Herman Schönburg Waldenburg zapiše:

»Sedaj se je pričel zame večletni boj z vsemi razpoložljivimi uradnimi in neuradnimi sredstvi, da bi spet dobil svoje posestvo, ki je bilo v Jugoslaviji.«

Grad Snežnik in del grajskega posestva, ki je bil po razmejitvi v Jugoslaviji, so leta 1924 vrnili v last družine Schönburg Waldenburg.

1923 – Herman Schönburg Waldenburg pri Benitu Mussoliniju

Herman Schönburg Waldenburg, lastnik gradu in gozdov pod Snežnikom, že konec leta 1923 obišče Benita Mussolinija.

Herman Schönburg Waldenburg je ob svojem obisku podaril vrh Snežnika in njegovo okolico Kraljevini Italiji, da bi s tem zaščitil in obdržal tudi večji del svoje posesti in gozdov, ki so po razmejitvi ostali na drugi strani meje v Kraljevini Italiji.

Mussolini je njegovo darilo izkoristil kot zahvalni dar in poklon fašističnemu pesniku Gabrielu d'Annunziu, tistemu, ki je dne 12. 11. 1919 z nekaj tisoč prostovoljci s pohodom iz italijanskega mesta Ronchi (Ronki) zasedel Svobodno državo Rijeka (Stato libero di Fiume).

Zavzetje Samostojne države Reka je trajalo od 12. 9. 1919 do 29. 12. 1920, ko mora v vojaškem napadu antantnih sil Gabriele D'Annunzio iz Reke zbežati v Italijo. Dne 27. 1. 1924 sta bila podpisana sporazum med Italijo in Kraljevino SHS o Reki ter pakt o prijateljstvu in sodelovanju med državama, s katerima je bila Reška država do 2. svetovne vojne priključena Italiji. Kot zaslugo za okupacijo Reke je D'Annunziu 15. marca 1924 kralj Vittorio Emanuele III. podeli titulo Principe del Monte Nevoso.

O priključitvi Reke in podeljenem nazivu princ Snežnika poroča časopis Corriere Italiano, ki z velikimi črkami na prvi strani časopisa natisne novico z naslovom »Su proposta di

Benito Mussolini il Re conferisce a D'Annunzio il titolo di Principe di Monte Nevoso«, ki se v prevodu glasi: »Na predlog Benita Mussolinija kralj D'Annunziju podeli častni naslov princ Snežnika.« Pod naslovom je natisnjena večja fotografija Reke z vrisano mejo in s portretom kralja Vittoria Emanuela III. v levem zgornjem kotu fotografije.

V svojem grbu je imel novi princ upodobljen vrh Snežnika in nad njim, na modrem ozadju, upodobljena srebrna ozvezdja zvezd Velikega voza in zvezde Severnice.

Velik planinski dom Rifugio Gabriele d'Annunzio

Leta 1924 so na Sviščakih začeli gradbena dela za velik planinski dom Rifugio Gabriele d'Annunzio (Planinsko zavetišče Gabriele d'Annunzio), poimenovan po fašističnem pesniku in princu Snežnika. Finančna sredstva za gradnjo novega planinskega doma je zbirala vsa Italija, saj dom ni bil le planinski, ampak je imel tudi velik političen pomen. Odprtje je bilo 12. 9. 1925, ko so pričakovali obisk samega D'Annunzia. Po pripovedovanju naj bi slavjenec kot izkušen vojaški pilot v prvi svetovni vojni le priletel nad Snežnik, zakrožil nad Sviščaki in odletel nazaj v Italijo.

S planinskim domom je do kapitulacije Italije upravljal Club Alpino Italiano – CAI, Sezione Di Fiume (Italijanska planinska zveza – sekcija Reka).

Planinski dom je pogorel v prvih dneh maja 1945, njegove ruševine so bile vidne tudi po letu 1966 oziroma do izgradnje parkirišča pod današnjim planinskim domom na Sviščakih.

Na vzhodni strani Snežnika, nedaleč od Gomanc v smeri Cifer, je stalo drugo planinsko zavetišče, nekoliko manjše, imenovano Rifugio Guido Rey, po italijanskem alpinistu in fotografu, rojenem leta 1861. Stavba je bila zgrajena okoli leta 1935. Severno od zavetišča je bila zgrajena tudi manjša smučarska skakalnica. Do meje s Kraljevino Jugoslavijo je bil le slab kilometer zračne linije. V neposredni bližini zavetišča se je nahajal večji kompleks italijanskih vojaških kasarn in spremljajočih objektov, ki so bili dokončno porušeni po letu 1965. Tudi ta objekt planinskega zavetišča je imel podobno usodo, pogorel je nekaj dni pred koncem druge svetovne vojne.

Literatura:

1. Digitalna knjižnica Slovenije – Dlib, leto 1921.
2. rapalskameja.si.
3. Grega Žorž; Italijanska zasedba slovenskih krajev v novembru 1918, Zgodovinski časopis, 2016.
4. Michele Di Bartolomeo; Italijanske planinske kočje (1918–1943) v Sloveniji, Planinski vestnik 7-8. 2018.
5. Vojko Čeligoj; Trije pomembni domačini, Sviščaki 1939, Kamra, kamra.si.

Avtorica: **Marija Hribar**

Ferdinand Juvanec (1872–1941): ob osemdeseti obletnici smrti

Domoljub. Šolnik. Vodja ljudske šole. Glasbenik. Kulturni delavec. Kaligraf. Varuh knjig.

Rodil se je pri Svetem Vidu nad Cerknico. Od leta 1891, ko je končal učiteljske, pa do leta 1903 je bil učitelj v Cerknici, potem pa vse do leta 1919 učitelj, nadučitelj, vodja ljudske šole v Postojni. Do upokojitve leta 1926 je bil zaposlen v prosvetnem oddelku velikega županstva v Ljubljani.

Juvanec se je uveljavil tudi kot glasbenik, njegova glasbena mentorja sta bila Anton Nedvéd in Fran Gerbič. Z osemnajstimi leti je vodil dijaški pevski zbor, v Cerknici je pel v učiteljskem kvartetu (Janko Leban, Ferdinand Juvanec, Hinko Likar, Karol Dermelj), v Postojni je ustanovil pevski zbor in salonski orkester, v Ljubljani pa Učiteljski mešani pevski zbor. Že zelo zgodaj je začel komponirati skladbe za moške, ženske in mešane zборе, samospeve in glasbo za igre. Njegove skladbe so melodične in čustveno prepričljive, »vse se odlikujejo po pristni narodni melodiki« – Pastir, Rožmarin, Rožici, Na goro, Slovenska zemlja, Spomin na zimski večer itd.

Juvanec piše Franu Gerbiču

V Gerbičevi zapuščini je v Narodni in univerzitetni knjižnici ohranjeno tudi pismo Ferdinanda Juvanca, ki ga je poslal Franu Gerbiču 1. novembra 1906 iz Postojne. V njem mu pojasni, da želi njegov nasvet, saj so mu iz zagrebške »Knjižare Lavoslav Hartman« poslali dopis, v katerem ga sprašujejo, če bi lahko za klavir priredil pesem Pastir in jo objavili. Juvanec o tem dvomi, saj zapiše, »da se mu zdi, da bi se dal moj Pastir – obelodanjen 1899. leta v V. zvezku (I. letnik) Vaše Glasbene Zore – težko prirediti kot klavirska izdaja, ker vsebuje tenor – in bariton – solo s spremljajočim zborom!« V nadaljevanju pisma Gerbiča sprašuje, »koliko se običajno zahteva od založnika za kak glasbeni proizvod in ali so ob takih prilikah še kaki drugi pogoji v navadi.«

© Arhiv Narodne in univerzitetne knjižnice (NUK)

Risba slikarja Saše Šantla

Varuh zaloge ubožnih knjig

Zalogo ubožnih knjig so dopolnjevali oziroma vzdrževali »iz doneskov krajnega šolskega sveta, iz podpore c. kr. šolsko-knjižne zaloge na Dunaju, knjigotržnice Ig. pl. Kleinmayer in Fed. Bamberg v Ljubljani, knjigotržnice F. Tempsky na Dunaju, knezoškofijskega založništva, Zadrudne tiskarne in Katoliškega društva detoljubov«. V Letnem poročilu petrazredne ljudske šole in obrtne nadaljevalne šole v Postojni je za šolsko leto 1909/10 zapisal, da je zalogi ubožnih knjig »priraslo v tem šolskem letu 287 učnih knjig. Izposodile so se knjige 260 otrokom.«

Juvančeva Okrogla pisava

Leta 1923 so izšli trije delovni zvezki za okroglo pisavo, ki so bili »za uporabo na učiteljskih, osnovnih, meščanskih in srednjih šolah«. Zvezki prinašajo tudi nekaj pravil pravnega pisanja; »številka 3: Zvezek mora ležati na vodoravno pred teboj tako, da sta spodnji in zgornji rob zvezka vzporedna z robom klopi ali mize. Prsi drži ravnno, vzosito; ne naslanjaj rok pretrdo na mizo in ne tišči prsi ob rob mize!«

Darovalec

Juvanec je vneto finančno podpiral javne projekte, leta 1898 je daroval za Prešernov spomenik akademskega kiparja Ivana Zajca v Ljubljani, ki so ga slovesno odkrili leta 1905; prostovoljne prispevke so zbirali kar 17 let. Poleg Juvanca so za spomenik prispevali še naslednji Cerkničani: takratni župan Alojz Pogačnik, trgovci Franc Šerko, Josip Milavec, Anton de Schiava, Josip Verli, posestnik Fran

Zagorjan. Juvanec je bil član Slovenskega planinskega društva, leta 1909 je daroval tako za Aljažev dom kot tudi za planinsko kočjo na Nanosu. Kot zanimivost, petrazredni ljudski šoli v Postojni je v zbirko učnih pripomočkov daroval pepel z Vezuva.

Avtorica: **Katarina Skuk**

Urejena in digitalizirana arhivska zbirka Jamarskega društva Rakek

Jamarsko društvo (JD) Rakek je leta 2017 s Knjižnico Jožeta Udoviča Cerknica (KJUC) podpisalo Dogovor o hranjenju, urejanju in upravljanju arhivskega gradiva, ki je poleg društvenega katastra jam in jamarske knjižnice plod 60-letnega aktivnega delovanja društva.

Glavni pobudnik dogovora je bil pokojni **Bogdan Urbar**, prekaljeni jamar z nad 40-letnim jamarskim stažem. Poleg enoletnega predsedovanja društvu je bil tudi predsednik Jamarske zveze Slovenije, ki jo je zelo uspešno vodil celo desetletje, s čimer je močno vplival na prepoznavnost zveze in njeno umestitev v delo civilne zaščite. Leta 2017, ko so rakovski jamarji praznovali svojo 60-letnico, je bil Bogdan zaposlen na domoznanskem oddelku KJUC, zato je videl in tudi izkoristil priložnost, da se visok jubilej društva obelodani z ureditvijo, popisom, digitalizacijo in primernim hranjenjem društvenega dokumentarnega gradiva kot del knjižnične domoznanske arhivske zbirke. »Bogdanov projekt«, kot mu pravijo jamarji, je v teh dneh po obilici vloženega truda **Katarine Skuk**, Bogdanove namestnice v knjižnici, končno ugledal luč sveta. Gradivo zbirke je strokovno pregledano, kronološko urejeno, popisano in digitalizirano, česar so se jamarji še posebej razveselili, saj je v taki obliki širše dostopno in veliko preglednejše.

Zbirka JD Rakek je zanimiv vpogled v zgodovino društva in njegovo vpletenost v slovensko jamarsko dejavnost. Priča pa tudi o sodelovanju društva na javnih dogodkih v lokalni skupnosti. Je neprecenljiv vir podatkov, ki v materialni obliki obsega dvanajst arhivskih škatel, skoraj pet tisoč digitalnih strani in podroben popis z več kot tisočimi vpisi. Velik del gradiva predstavljajo dokumenti v papirnati obliki. To so razni zapisniki sestankov in občnih zborov društva, Jamarske zveze Slovenije in drugih organizacij, dopisi, obvestila, pisma, vabila, bilteni in reklamno gradivo. Pet zvezkov za svojimi trdimi

Predaja popisa in digitalne oblike zapisa zbirke ter še zadnji pogled nanjo, preden zasede mesto v arhivskih prostorih Knjižnice Jožeta Udoviča Cerknica. Od leve proti desni: **Jaka Peteh**, predsednik Jamarskega društva Rakek, **Katarina Skuk** s knjižničnega domoznanskega oddelka in **Marko Matičič**, član in nekdanji predsednik društva. (© Marija Hribar)

stranicami skriva opise jamarskih akcij in odprav, zapisnike sestankov, podatke o članih društva in inventarne popise. Novoletne voščilnice in razglednice pričajo o jamarskih prijateljskih vezeh, priznanja in zahvale pa o predanosti in požrtvovalnosti članov. Najotipljivejše podobe nam pričarajo fotografije in video posnetki, v zbirki pa so tudi intervjuji, spisi in risbe osnovnošolcev, ki so se odzvali na razpis likovnega in literarnega nagradnega natečaja o kraških jamah in jamarstvu. Najdemo lahko še nekaj nalepk, priponk, knjižic, člansko izkaznico in prometno dovoljenje odsluženega kombija.

Zbirka danes zajema delovanje društva od njegovih ranih začetkov v letu 1957 do leta 2017, vendar to še zdaleč ni konec zgodbe, saj so »jamarske sanje neminljive kot kraljestvo, ki ga obiskujejo«, kot bi znali povedati sami. Jamarsko društvo Rakek je družba neustrašnih pustolovcev, predanih raziskovalcev in skrbnih varuhov naravne dediščine, ki se ponaša z izjemnimi dosežki doma in na tujem, zato jih v prihodnosti brez dvoma čaka še veliko dogodivščin.

Z urejeno arhivsko zbirko so jamarji dosegli nov mejnik in se pomaknili kar nekaj stopnic nižje k uspehu; ne pozabimo namreč, da jamarje bolj kot višina in vzpon navdušujeta globina in spust.

Dovolite mi, da zaključim po jamarskem bontonu: »Z jamarskim SREČNO!«

Rakovški jamarji s prof. Francetom Habetom in Vojem Rajčevičem (© Srečo Rychly)

Avtorica: **Marija Hribar**

Dr. Irene Portis Winner (1923–2021)

V Ameriki je v mestu Cambridge, Massachusetts, umrla doktorica antropologije in semiotike kulture, profesorica na številnih ameriških univerzah, raziskovalka slovenske vasi Žerovnica. Za svoje izjemno delo je leta 2007 prejela najvišje priznanje Občine Cerknica, postala je častna občanka.

Irene Winner je v Žerovnico skupaj z možem Thomasom G. Winnerjem ter hčerkama Ellen in Lucy prišla leta 1962. V veliko pomoč ji je bil prav mož Thomas, saj je bil pravi poliglota. O Žerovnici je napisala dve knjigi: *Slovene village Žerovnica* (1971) in *Semiotics of peasants in transitions* (2002), obe sta izšli v Ameriki. Zadnja je prevedena tudi v slovenščino – *Semiotika kmetstva v tranziciji*, 2005. Na podlagi arhivskih podatkov, intervjujev, opazovanja življenja v vasi je analizirala podobo Žerovnice od nastanka do šestdesetih let 20. stoletja. V drugi knjigi *Semiotika kmetstva* pa vas osvetli z izseljevanjem v Ameriko, poudari medčloveške vezi, ki so se kljub prostorski oddaljenosti ohranile.

Leta 2007 sta Žerovnico, Cerknico in Ljubljano obiskali Irene Winner in njena hči Ellen, profesorica psihologije na univerzi v Bostonu. V Kulturnem domu Cerknica je raziskovalko predstavil dr. Jurij Fikfak, takrat je prejela tudi častni naziv. Drugi del dogodka je bilo odprtje razstave *Med zemljo in tovarno, med domovino in tujino* v Knjižnici Jožeta Udoviča Cerknica. Na razstavi so bili na ogled fotografije, knjige, članki, rokopisi, filmski zapisi in pripomočki, ki jih je Winnerjeva uporabljala pri svojem delu.

Profesorica dr. Irene Portis Winner je ob prejemu častne listine Slovenskega etnološkega društva leta 2011 med drugim

Leta 2007 v Žerovnici, od leve: dr. Irene Portis Winner, Anton Primožič, dr. Ellen Winer, dr. Jurij Fikfak (© Izak Hribar Meden)

zapisala: »V teh skoraj petdesetih letih raziskovanja Žerovnice sem lahko ugotovila bistvene spremembe v življenju vasi in vaščanov. Hkrati se je pokazalo, da so zelo pomemben člen v njihovem življenju sorodniki iz Amerike, da vas živi v transnacionalnem kontekstu, v čedalje bolj povezanem in kompleksnem globalnem svetu, ki se spoprijema s toliko menjavami.«

Srečanje ministrantov in duhovnikov leta 1970

Ker se življenje tako hitro spreminja, imajo kulturno in družbeno vrednost že 50 let stare fotografije. Podobnih ni mogoče več posneti. Takšna je tudi fotografija srečanja ministrantov cerkniške dekanije v Cerknici iz župnij: Babno Polje, Begunje pri Cerknici, Bloke, Cerknica, Grahovo, Planina pri Rakeku, Sveta Trojica nad Cerknico, Sveti Vid nad Cerknico, Stari trg pri Ložu, Rakek in Unec. V tretji vrsti od leve so: cerkovnik

Miha Gucić, planinski župnik Stanislav Debevc, starotrški kaplan Vinko Dragoš, starotrški župnik in babnopoljski upravitelj France Lokar, rakovski župnik in unški župnijski upravitelj Vincenc Čampa; na desni strani so v sredini: bloški župnik, župnijski upravitelj Svete Trojice in dekan Andrej Makovec, zadaj na desni ?, pred njim vidovski župnik Mirko Nastran, pred njim bogoslovec Rado Tomc, na desni cerkniški župnijski upravitelj Jože Pungercar, pred njim diakon Janez Kebe, na desni cerkniški kaplan Franc Škrabelj in spredaj čepi cerkniški kaplan Janez Vidic. ■

☞ Janez Kebe ☞ Jože Žnidaršič st., župnijski arhiv Stari trg pri Ložu

Avtorica: **Liza Vipotnik**

31 let Društva notranjskih kulturnikov Krpan

Navkljub vsem tegobam teh čudnih časov bomo v Galeriji Krpan poskušali zopet oživeti naš vrt in v okviru 31. obletnice nastanka Društva notranjskih kulturnikov Krpan Cerknica pripravili prvi del praznovanja. Medtem ko v hiši mladi Krpanovci ustvarjajo video projekt, bomo na vrtu ob upoštevanju vseh ukrepov poskusili Cerknici zopet ponuditi malce kulturnega in družabnega življenja.

V soboto, 5. junija, dogodek posvečamo lokalnim rokodelcem. Od 10.00 do 17.00 bomo pripravili semenj lokalnih ustvarjalcev, ki se bodo predstavljali na stojnicah, postavljenih na varni razdalji na vrtu Galerije Krpan.

Dan pozneje, v nedeljo, 6. junija, bo na vrtu galerije ob 18.00 premiera lutkovno-glasbene predstave za odrasle Mesarica, oblikovane po motivih Martina Krpana, v produkciji Kulturnega društva Matita. Mesarico uprizarja pet igralcev, animatorjev in hkrati glasbenikov. Namen predstave je prinesiti alternativno, satirično, živahno glasbeno predstavo v vsako slovensko vas. Poetiko ritmične dramaturgije, ki jo v svojih režijah razvija **Matija Solce**, izvajajo z dodelano predmetno-lutkovno animacijo, komunikacijo z občinstvom in teatraličnim koncertom, tako da nastop izzveni kot mešanica kabareta, lutkovne predstave, velikih lutk in živega koncerta. Predstava je namenjena vsem gledalcem, v prvi vrsti pa odrasli publiki.

Poletni solsticij bomo obeležili, kot se spodobi – s kresom. Plameni bodo pogoltnili drobec materije, malega slikarskega dela, ki skriva več kot 60 preslikanih slik ustvarjalca **Vida Sarka** iz Logatca. Performans je eksperiment, ki je neponovljiv tako kot življenje. Skriva lepoto risbe v snegu, ki jo izbriše sonce. Traja en vdih in je krhek kot spomin. Dregniti poskuša v zalepljen začaran krog stvarnosti, ki po mnenju ustvarjalca ječi pod utežmi institucije in nekompetentnih voditeljev. Slikarstvo in glasba se selita na splet, kjer zadovoljita le apetite

Lutkovno-glasbena predstava za odrasle Mesarica (© arhiv Društva Krpan)

tistih, ki uživajo v seksu skozi steklo. Protest avtorja je uperjen proti ustvarjanju konsenza in samocenzure, ki je prava epidemija današnjega časa. Vabimo vas, da se pridružite javnemu sežigu, kjer bomo ob spremljavi avtorske glasbe **Boštjana Sokliča** v ponedeljek, 21. junija, ob 20.30 na muke položili, k plamenom ponesti in nad njenim pepelom s palicami zamahovali – enkratno umetniško stvaritev.

Tako bomo zaokrožili prvi del praznovanja. V upanju, da poletje in jesen vendarle prineseta prijaznejše pogoje organizatorjem kulturnih prireditev, da bomo lahko letom in vsebini društva primerno obeležili visok jubilej, s čimer po sili razmer odlašamo že leto dni.

OPUS 1

Letošnje tekmovanje Opus 1 – plesno tekmovanje mladih ustvarjalcev (avtorski solo plesi in dueti) v organizaciji Javnega sklada za kulturne dejavnosti RS – je letos potekalo na temo Plešem, ker ... Mlade plesalke iz Kulturno-izobraževalnega društva (KID) Plesonoga so se s sedmimi plesnimi miniaturnimi pod mentorstvom **Jelene Oleami** z video posnetkom prijave na regijski izbor tekmovanja, kjer je žirija izbrala najboljše in jih povabila na državno tekmovanje.

Na državno tekmovanje, ki je bilo 17. in 18. aprila v Španskih boricah v Ljubljani izvedeno brez publike, le z žirijo, je bilo uvrščenih vseh sedem točk Plesonoge. Skladno z razpisano temo so plesalke raziskovale svoj odnos do plesa, ki mnogim v času karantene in pouka na daljavo ponuja prostor miru, sprostitve in veselja. Ta vidik plesa so obravnavale točke **Klementine Urbiha** »Iščem pravo točko« (srebrno priznanje), **Lane Debenec** (na fotografiji) »Začem se premikati« (srebrno priznanje), **Lare Drobnič** »Notranji koncert« (bronasto priznanje), **Ronje Zakrajšek** »Izpraznim si glavo« (bronasto priznanje) in **Neže Jelinčič** »... in se nikoli ne konča« (srebrno priznanje). **Gea Modic** je v miniaturni »I go flow« (srebrno priznanje) raziskovala principe gibanja znotraj sodobnega plesa in kako jih čuti njeno telo, **Tinkara Plos** pa se je v točki »Ador' Ador'« vrnila h glasbi kot navdihu za ples – njena točka se je tudi uvrstila na mednarodni del tekmovanja v Celju konec junija 2021. ■

© Jelena Oleami © Anka Simončič

Ob svetovnem dnevu čebel

»Ko vidiš čebelico na cvetu, se ustavi in jo opazuj. Opravila bo svoje delo in odletela.« Na Osnovni šoli »Jožeta Krajca« Rakek in na podružnični šoli »Rudolfa Maistra« Unec smo skupaj s Čebelarškim društvom Rakek 20. maja obeležili svetovni dan čebel. Naš namen je bil poudariti pomen čebel kot opraševalcev pri pridelavi hrane, saj je od njih odvisna kar tretjina pridelane hrane. Od teh delavnih brenčečih živalic je odvisno tudi življenje vseh ostalih živih bitij. Brez čebelic ni življenja. Učenci so ves teden ustvarjali na temo Čebele in čebelarstvo. Na svetovni dan čebel so učenci na asfaltnih površinah v okolici šole s kredami ustvarjali čebeljo pravljico, za kar gre posebna zahvala Čebelarškemu društvu Rakek, saj je učencem prve triade podarilo krede. Na ta dan je bilo nam in čebelarstvu naklonjeno tudi vreme. Letos bi brez skrbnih čebelarjev veliko čebel pomrlo, saj jim narava ni nudila hrane niti za preživetje. Skrbimo za čebele, da bodo lahko one poskrbele za nas!

✉ Brigita Modic, Liljana Intihar in Ana Delak 📷 arhiv šole

Kranjska sivka na obisku

Učence Podružnične šole Maksim Gaspari Begunje pri Cerknici je 20. maja ob čebelarškem prazniku – svetovnem dnevu čebel – obiskala čebelica Medenka. Učenci so se naučili, da kranjsko sivko prepoznajo po sivih obročkih na zadku, da je kranjska čebela avtohtona in kot taka zaščitena. Zaradi tega pri nas tudi ni dovoljeno gojiti čebel drugih vrst. Čebelica je povedala, da praznik čebel obeležujemo na dan, ko se je rodil pomemben slovenski čebelar Anton Janša. Na temo čebel so učenci spoznali spensnjene in ugalsbene pesmi, zgodbe, iskali odgovore na uganke, likovno ustvarjali. Za zaključek pa so zapeli pesem Slavka Avsenika Čebelar.

✉ 📷 Bernarda Dolničar

Vabilo občanom

Že dve uspešno izpeljani zbiralni akciji starega papirja na Osnovni šoli (OŠ) Notranjski odred Cerknica sta botrovali k odločitvi, da v začetku meseca junija izpeljemo še dodatno zbiralno akcijo starega papirja. Potekala bo od 1. do 14. junija.

Odpadni papir lahko prinese-te v zelen zabojnik, ki bo pred OŠ v Cerknici (nasproti Elektra Ljubljana).

Vsak prebivalec lahko doda svoj list k boljšemu svetu.

✉ Jasmina Mulc

Jordan Lekše

Jordan Lekše se je s kegljanjem začel ukvarjati pred osmimi leti. Na vprašanje, ali je pomembno, da se s tem športom začne ukvarjati že v otroštvu, odgovarja, da ne. »Navadno imajo starejši igralci večjo koncentracijo in boljšo tehniko,« pove in pri tem ne pozabi dodati, da je pri kegljanju posebej pomembna psihična pripravljenost, saj lahko že en ponesrečen met odloči celo tekmo.

Velikokrat ravno živci odločijo o zmagovalcu. Na Državnem prvenstvu za kadete 2021 v Kranju, ki je potekalo konec aprila, je o zmagovalcu odločil en podrt kegelj. »Še zadnji met je kazalo, da me bo premagal,« se nasmeje.

Jordan Lekše, ki zastopa Kegljaški klub Brest, je zbral 577 podrtih kegljev, drugouvrščeni **Primož Topolšek** iz Kluba Impol pa 576. Kegljanje je po njegovem mnenju šport, ki je primeren za različne generacije, saj ni vse v fizični pripravljenosti, ampak sta za dobre rezultate pomembni tudi psihična pripravljenost in tehnika. Priznava, da se mu včasih roka še vedno zatrese. Največ nervoze čuti med čakanjem na met, vse pa je lažje, ko stopi na stezo. Pred tekmo se najlažje umiri s poslušanjem glasbe.

S kegljanjem se je Jordan prvič srečal konec drugega razreda. Sprva je gojil simpatije tudi do nogometa in košarke. »Spomnim se, da smo šli s šolo na kegljišče, tam pa nam je ta šport predstavil moj trener **Janez Žnidaršič**, ki me še danes uči. Všeč mi je bilo, pa tudi veliko prijateljev se je odločilo, da bo treniralo,« pripoveduje. So pa k temu pripomogli tudi geni, saj je kegljač tudi Jordanov oče **Robert Lekše**. Skupaj v ekipi še s **Tinetom Ferfilo** in **Matjažem Zakrajškom** igrata celo v občinski kegljaški ligi, v kateri tekmuje približno deset ekip. Tekme imajo vsak petek. »Naša ekipa se imenuje Elektrošok, ker smo vsi s tega področja. Smo pa predlani osvojili prvo mesto. Fajn je, ker ne gre toliko za tekmovanje kot pa za druženje,« pove Jordan. Jordanu pa gre več kot odlično tudi na zaresnih tekmah. Doma ima z različnih tekmovanj že deset medalj in en pokal. Poleg že omenjene zmage na letošnjem državnem prvenstvu si je v Kranju v ekipi z **Gašperjem Urbasom**, **Gašperjem Mlakarjem** in **Nalom Borštnikom** priboril prav tako prvo mesto. Naslov državnega prvaka je Jordan Lekše osvojil tudi že v nižjih kategorijah. Njegov rekord v številu podrtih kegljev je 631, osvojil pa ga je na domačem kegljišču na tekmi s klubom iz Nove Gorice. Za primerjavo, najboljši kegljači v svetovnem merilu dosegajo 700 in več podrtih kegljev. Veliko pa je odvisno tudi od posameznega kegljišča, ki ga testirajo

v ogrevanju pred tekmo. »Najbolj me uničijo krogle, ki drsijo, ali pa steza, ki drsi,« poudari. Zlasti v času covid-19 je še posebej postalo pomembno, da imajo igralci svoje krogle, sicer pa si jih lahko igralci izberejo tudi na kegljišču. Za krogle je potreben ustrezen certifikat, ki ga morajo pred tekmo pokazati sodniku.

Ameriškega sorodnika kegljanja – bovlina – Jordan še ni poskusil. »Če gremo,« pove, »gremo vedno kegljat. Smo se pa z družbo res pogovarjali, da bi enkrat poskusili. Bowling kroglo sem imel priložnost dvigniti, vendar je bil občutek čisto drugačen.« Jordana vprašam, ali se mu zdi, da je ta šport podcenjen, in ali se lahko preživljaš s kegljanjem. »Seveda lahko, vendar moraš najti pravo ekipo. Svetovni prvak iz Hrvaške igra v nemški ligi in za vsak rezultat nad 600 podrtih kegljev dobi 500 evrov, za vsak kegelj nad to številko pa evro več. Lahko zaslužiš, vendar moraš biti res zelo dober,« odgovarja. Jordanova kegljaška kariera se pravzaprav šele dobro začinja; v času našega intervjuja se je ravno pripravljala na izbor v kadetsko reprezentanco. Svetovno kadetsko prvenstvo bo avgusta potekalo v Kranju. »Če bom izbran in se bom izkazal na svetovnem prvenstvu, to pomeni, da bom drugo leto v slovenski mladinski reprezentanci,« pove in samozavestno doda, da treme pred izborom nima. Držimo pesti za Jordana, da bo pod okriljem slovenske zastave zastopal barve Kegljaškega kluba Brest in seveda, da bo osvojil kakšno lovoriko tudi na svetovnem prvenstvu.

Vir: www.cerknica.si Fotograf: Ljubo Vukelič

Slovenska bakla

Slovenska bakla je začela pot v četrtek, 22. aprila, na Ravnah na Koroškem. Pod okriljem olimpijke Urške Žolnir Jugovar bo obiskala prav vseh 212 slovenskih občin in se povezala z zamejskimi kraji v Italiji, Avstriji, na Madžarskem ter Hrvaškem.

23. julija bo sklenila prvi del poti z vrnitvijo na Koroško. S prebujeno jekleno voljo in opolnomočena s pozitivno energijo vseh nosilcev bakle in svojih navijačev bo navdihovala Olimpijsko reprezentanco Slovenije v njenih predstavah in prizadevanjih za osvajanje vrhunskih dosežkov na 32. olimpijskih igrah nove dobe.

S potovanjem bakle želi Olimpijski komite Slovenije širiti vrednote olimpizma, povezovati ljudi, prebujati jekleno voljo in navdihovati.

18. maja je ekipa projekta Slovenska bakla obiskala tudi Cerknico. Župan **Marko Rupar** je baklo v spremstvu

Jana Urbasa, Urške Poje, Sama Gostiše in Staneta Ferfile odnesel od Kulturnega doma Cerknica do Športnega parka Cerknica pri osnovni šoli. Tam so jih pričakali predstavniki različnih cerkniških športnih društev. Nosilci bakle v Cerknici so bili: Mažoretni, twirling in plesni klub Mace, Varstveno-delovni center Postojna, enota Cerknica, Košarkarski klub Cerknica, Balinarsko društvo Cerčniško jezero, Cerčniško društvo strelk in strelcev CD-SIS-X, Smučarski klub Cerknica, Ping pong klub Rakek, Telesno-kulturno društvo Sovica, Nogometni klub Cerknica, Nogometni klub Rakek in Kegljaški klub Brest Cerknica.

Jubilejno državno prvenstvo za mladince

Na Rakeku je v organizaciji Ping pong kluba Rakek 8. in 9. maja potekalo jubilejno, 30. državno prvenstvo za mladinke in mladince posamezno in v dvojicah v namiznem tenisu.

Prvo mesto med mladinci je osvojil **Aljaž Godec**, drugi je bil **Žiga Kristijan Žigon**, tretje mesto pa sta si delila **Miha Podobnik** in **Mihael Kocjančič**.

Med mladinkami je bila najboljša **Sara Tokić** (Letrika), druga je bila **Nuša Kadiš**, tretje mesto pa sta si delili **Enya Moltara** in **Polona Horvat**.

V dvojicah sta bili najboljši **Lara Belaj** (Savinja) in **Enya Moltara** (Kajuh Slovan), drugi sta bili **Nuša Kadiš** in **Polona Horvat**, tretje mesto pa sta si delili dvojici **Sara Tokić** in **Blažka Harkai** ter **Eva Cerkvenič** in **Kim Kastelic**.

Naslov državnih prvakov sta v dvojicah med mladinci osvojila **Žiga Kristijan Žigon** in **Aljaž Godec**, druga sta bila **Luka Stražišar** in **Miha Podobnik**, tretje mesto pa so si delili **Leon Veronik** in **Mihael Kocjančič** ter **Brin Vovk Petrovski** in **Matic Čopar**.

Naslova državnih prvakov v mladinski konkurenci sta se med mešanimi dvojicami veselila **Aljaž Godec** in **Nuša Kadiš**,

druga sta bila **Žiga Kristijan Žigon** in **Polona Horvat**, medtem ko so si tretje mesto delili **Mihael Kocjančič** in **Enya Moltara** ter **Brin Vovk Petrovski** in **Lara Belaj**.

ŠPORTNI SEMAFOR

KEGLJANJE

Državno prvenstvo za U-18 moški – kombinacija posamezno 2021

1. **Primož Topolšek** (Impol), skupaj: 1693
2. **Aljaž Žigon** (Adria), skupaj: 1681
3. **Adrian Sivec** (Dormeo), skupaj: 1676
7. **Jordan Lekše** (Brest), skupaj: 1640
8. **Gašper Mlakar** (Brest), skupaj: 1636
25. **Nal Borštnik** (Brest), skupaj: 984

Državno prvenstvo za U-18 ženske – kombinacija posamezno 2021

1. **Fiona Maslo Petrič** (Celje), skupaj: 1611
2. **Iris Zoran** (Pivka), skupaj: 1597
3. **Nuša Leskovec** (Brest), skupaj: 1571
9. **Tajda Bajt** (Brest), skupaj: 1413
11. **Maja Hren** (Brest), skupaj: 1367
24. **Neža Zigmund** (Brest), skupaj: 724

Državno prvenstvo za kadete 2021 – posamezno

1. **Jordan Lekše** (Brest), skupaj: 577
2. **Primož Topolšek** (Impol), skupaj: 576
3. **Vid Ponebšek** (Litija), skupaj: 570
9. **Gašper Urbas** (Brest), skupaj: 559
12. **Gašper Mlakar** (Brest), skupaj: 514

Državno prvenstvo za kadetinja 2021 – posamezno

1. **Lea Pašič** (Pivka), skupaj: 566
2. **Iris Zoran** (Pivka), skupaj: 553
3. **Fiona Maslo Petrič** (Celje), skupaj: 550
4. **Nuša Leskovec** (Brest), skupaj: 540

8. **Tajda Bajt** (Brest), skupaj: 485
12. **Maja Hren** (Brest), skupaj: 464

Državno prvenstvo za U-23 moški – kombinacija posamezno 2021

1. **Denis Pašič** (Pivka), skupaj: 1826
2. **Žiga Požar** (Proteus), skupaj: 1776
3. **Miko Steržaj** (Radenska), skupaj: 1741
7. **Gašper Mlakar** (Brest), skupaj: 1688
12. **Gašper Urbas** (Brest), skupaj: 1662
19. **Jordan Lekše** (Brest), skupaj: 1055
20. **Nal Borštnik** (Brest), skupaj: 1048
24. **Jan Piletič** (Brest), skupaj: 1027

Državno prvenstvo za U-23 ženske – kombinacija posamezno 2021

1. **Lea Drnovšek** (Calcit), skupaj: 1663
2. **Nataša Radič** (Pivka), skupaj: 1660
3. **Tina Mržljak** (Bela krajina), skupaj: 1648
7. **Nuša Leskovec** (Brest), skupaj: 1612
20. **Tajda Bajt** (Brest), skupaj: 911
22. **Maja Hren** (Brest), skupaj: 884

Državno prvenstvo U-23 za mladince – posamezno

1. **Žiga Požar** (Proteus), skupaj: 634
2. **Denis Pašič** (Pivka), skupaj: 613
3. **Luka Hribar** (Dormeo), skupaj: 592
5. **Gašper Urbas** (Brest), skupaj: 582

Državno prvenstvo U-23 za mladinke – posamezno

1. **Tina Hren** (Brest), skupaj: 573
2. **Ana Oder** (Slovenj Gradec), skupaj: 561
3. **Aurora Pekošak** (Pivka), skupaj: 552
4. **Nuša Leskovec** (Brest), skupaj: 551

Avtohiša Zalar – najboljša pot do odličnega avta!

Po vsej verjetnosti ste že slišali njihov slogan, ki vam pove, da lahko pri njih opravite odličen nakup ali pa servis svojega vozila. Vse na enem mestu, kar vam bo prihranilo marsikatero minuto in pot. Avtohiša Zalar je avtohiša s tradicijo. Poznamo jih po strokovnem in prijaznem osebju, večinoma iz družine Zalar.

Rast salona

Začetki Avtohiše Zalar segajo v leto 1998, ko so odprli splošno delavnico in vulkanizerstvo. Razvoj je stekel v smeri specializacije servisa in pozneje v smeri prodaje vozil. Po uspešnem podpisu dilerske pogodbe z znamko Opel v letu 1999 so dogradili objekt, ga opremili po najmodernejših Oplovih predpisih in leta 2000 začeli s prodajo ter pooblaščenim servisom znamke Opel. Sledilo je obdobje razvoja, rasti. Servisu in prodaji novih vozil so sledile še druge storitve: sklepanje zavarovanj, karoserijska popravila, prodaja rabljenih vozil, financiranje tako novih kot rabljenih vozil, ceditve škod, izposoja vozil, servisiranje lahkih dostavnih vozil in avtomobov ...

Po 20 letih generalnega dela z Oplom so ugotovili, da z razvojem Opla ni več moč rasti, čeprav so si želeli. Oziraje se na svetovne znamke vozil, so jih pritegnili elektromobilnost, bliskovit razvoj in posledično hitro rastoča znamka Hyundai.

Marca 2020 so podpisali dilersko pogodbo z znamko Hyundai. Povečali so notranje in zunanje kapacitete ter avtohišo popolnoma prenovili. Dobila je nov, eleganten videz z velikim parkiriščem, parkom za stranke ter nov salon vozil.

Na žalost je epidemija poskrbela, da odprtje ni bilo takšno, kot je bilo zasnovano. Ponosni so, da kljub trenutnemu stanju že delujejo z dobrimi rezultati.

Ponosni zastopniki

Z velikim ponosom zastopajo znamko Hyundai, z odlično kakovostjo in petimi leti garancije na neomejeno število kilometrov. Hibridna in električna vozila znamke Hyundai imajo kar osemletno garancijo na baterije. Kot zanimivost – znamka Hyundai enormno vlaga v razvoj. Znamka ima dva razvojna centra, enega v Koreji in drugega v Nemčiji. Znanstveniki so povezani on-line. Razvoj poteka ponoči in podnevi. Vsaka minuta šteje, vsaka minuta prinese novo

inovacijo. Znamka investira v nove varnostne sisteme, izboljšave električnih vozil, samodejna vozila, letučna vozila, vozila na vodikov pogon ... Za znamko Hyundai bi lahko rekli, da je samooskrbna znamka, saj izdelujejo pretežni del vseh komponent, ki sestavljajo vozila Hyundai. Tako niso odvisni od drugih proizvajalcev – ne glede na kakovost ne glede na dobavo potrebnega. Zanimivo je to, da znamka vozil Hyundai predstavlja le deset odstotkov celotne korporacije Hyundai. Korporacija Hyundai združuje tovarne vozil, železarne, tovarne s sodobno elektroniko, vetrne elektrarne, tovarne akumulatorjev, ladjedelnice ...

V Avtohiši Zalar so ponosni na novo pridobitev, na zastopništvo tako naprednega svetovno priznanega proizvajalca vozil. Verjamejo, da bodo s svojimi izkušnjami pripomogli k še boljši osveženosti, kaj pomeni znamka Hyundai v svetovnem merilu.

Slovenci o Hyundai znamki vemo bolj malo. Na vas je, da raziščete in spoznate znamko, za katero pomeni pet let garancije obljubo končnemu kupcu, za katero trdno stojijo. Prav zato se stranke, ki že vozijo Hyundai, vračajo po novejša, vsečna in izpopolnjena vozila Hyundai.

Avtohiša Zalar se zaveda, da so stranke prve. Osebe Avtohiše Zalar je prijazno do strank, obravnava jih individualno, strokovno, z vso skrbnostjo ob morebitnem servisu in svetovanju pri nakupu vozila.

Njihova družinska tradicija in skupno trdo delo jih ženeta, da vedno znova pridobivajo znanja, da bi bile njihove stranke postrežene kar najboljše, z najnovejšimi informacijami in glede na želje vsakega posameznega kupca.

Osebo jih lahko spoznate, prav tako tudi najnovejša vozila Hyundai, saj prihajajo z vozili k vam na obisk. V soboto, 19. 6. 2021, od 9.00 do 13.00 vas vabijo na testne vožnje z novimi vozili Hyundai na parkirišče TRIKOTNIK v Cerknici.

Preventivne delavnice

Res je, kar nekaj časa smo bili v Zdravstvenovzgojnem centru Cerknica »odsotni«. Pa ne zato, ker bi si mi to želeli; žal nam je epidemija ponovno prekržala ogromno načrtov in dejavnosti, ki smo jih pripravljali za vas. Ampak nič ne de, ponovno smo tukaj, za vas, za vse tiste, ki si želite narediti korak naprej za svoje zdravje, ste željni novega znanja, prijetnega druženja z ostalimi udeleženci.

Ko smo bili ponovno zaprti in zelo omejeni v stikih, smo se lahko ponovno še bolj povezali sami s sabo, s svojimi družinskimi člani, nadaljevali s svojimi konjički, ki so nam pomagali, da smo lažje premagovali vsakodnevna stresna stanja, za katera vemo, da jih ni bilo malo.

Nekateri posamezniki so prišli do spoznanja, da je prav, da so dali svoje potrebe končno na prvo mesto, da je prišel njihov čas in da res ni vredno podleči neprestani tekmi s časom, prijatelji, sodelavci po hlastanju za več in več, da takšen tempo na daljši rok enostavno ne prinese ničesar dobrega, pogosto nas zapelje na pot, ki se imenuje bolezen.

Omejitve so posameznikom lahko prinesle velik doprinos na različnih področjih, spet drugi so se znašli v velikih stiskah zaradi zdravstvenih težav, izgube službe, zmanjšanega mesečnega dohodka, dodatne obremenitve s strani šolanja otrok na daljavo, nerazumevanj delodajalcev itd.

Sporočamo vam veselo novico, da bomo junija pričeli aktivno izvajati preventivne delavnice za posameznike in manjše skupine po navodilih in smernicah Nacionalnega inštituta za javno zdravje (NIJZ). Naš namen je spodbujati posameznike, da spremenijo svoj življenjski slog ter da z majhnimi koraki dosežejo spremembe, ki bodo na dolgi rok pozitivno vplivale na njihovo zdravje in počutje.

Psiholog **Kevin Mohar** se je jeseni pridružil naši delovni ekipi. Začel bo izvajati delavnice Tehnike sproščanja in

Spoprijemanje s stresom, tesnobo in depresijo. Za vsa dodatna vprašanja s področja psihološke podpore oz. obravnave smo vam na voljo na telefonski številki 01 705 01 50 ali po elektronski pošti kevin.mohar@zd-cerknica.si.

Zaradi trenutnega stanja poteka delavnica Ali sem fit? s fizioterapevtko **Mišo Gorjanc Mestek** individualno, v dopoldanskem ali popoldanskem času, po predhodnem dogovoru. Prijave sprejemamo na telefonski številki 01 705 01 29 ali po elektronski pošti zvc@zd-cerknica.si, kjer lahko prejmete tudi več informacij. Spremljate nas lahko tudi na Facebook strani Zdravstvenovzgojnega centra Cerknica.

Center Petka zopet odpira svoja vrata

☞ Sara Smaič

19. maja 2021 smo dobili zeleno luč za ponovno odprtje prostorov Centra za mlade Petka. Do konca šolskega leta bomo nadaljevali s predvidenimi dejavnostmi, ki so namenjene vsem osnovnošolcem. Tako bomo od ponedeljka do petka od 14.00 do 16.00 imeli čas za reševanje šolskih nalog in skupinsko učenje, od 16.00 do 19.00 pa za prostočasne dejavnosti in druženje. Junija bo za osnovnošolce zadnje triade vsak petek od 17.00 do 19.00 namenjen ogledu filma in pogovoru. Na vse dejavnosti se bo treba predhodno prijaviti. Še vedno se namreč držimo nekaterih ukrepov; ob obveznem nošenju mask ter razkuževanju rok in površin je lahko v prostoru hkrati največ šest otrok. Zaradi tega smo čas od 16.00 do 19.00 omejili na eno uro na otroka na dan, s čimer želimo zagotoviti čim več učencem preživljanje prostega časa v Petki.

Zelo smo veseli, da bomo lahko v času poletnih počitnic nudili počitniško varstvo učencem prvih treh razredov. Predvideni termini počitniškega varstva so: 12.–16. julij, 19.–23. julij, 2.–6. avgust, 9.–13. avgust in 16.–20. avgust 2021. Tedenska skupina bo štela do deset otrok, varstvo pa je zanje brezplačno. Prijave že sprejemamo na naslov center.petka@gmail.com. Na voljo smo vam tudi za vsa dodatna vprašanja. ■

Od 14.00 do 16.00
POMOČ PRI ŠOLSKIH NALOGAH
IN UČENJU

CENTER ZA MLADE PETKA
PONOVNO ODPRT

OD SREDE, 19.5.2021!

Druženje
Namizni nogomet
Pikado
Družabne igre
Otroški kino
Delavnice

Od 16.00 do 19.00
PROSTOČASNE AKTIVNOSTI

VABLJENI!

Avtorica: **Kristina Kebe** Fotograf: **Vekoslav Kebe**

Pokrivala na Notranjskem

Na območju Notranjske so v preteklosti izdelovali različna pokrivala iz naravnih materialov, ki so jih pridobili iz lokalnega okolja. Imela so funkcijo zaščite glave pred vremenom, umazanijo ter poškodbami.

Eden izmed poglavitnih materialov za izdelavo kap na Notranjskem so bile kože polhov; iz njih so izdelovali pokrivala, imenovana polhovke. Ta dejavnost je bila najdlje prisotna v Ložu, kjer se je tudi ohranila.

Polhanje ima na Notranjskem dolgo tradicijo, ki jo je v Slavi Vojvodine Kranjske opisoval že Janez Vajkard Valvasor. O polhu je zapisal: »Je pa na Kranjskem čudna živalca, ki je ne vidiš izlepa po drugih evropskih deželah, a je je tu prav veliko; po kranjsko ji pravijo polh. Polh je nekoliko večji od podgane, ki ji po sivi barvi tudi sicer ni nepodoben. Jé razno sadje kakor veverice, ki jim je enak po velikosti. Zadovoljen je tudi z bukovim žirom. Kranjci jih love tudi v pasti, katerih premore marsikak kmet po sto in več. Ta živalca pa ni samo za jed, ampak tudi za okras obleki. Njihove mešiče prevažajo v oddaljene dežele in kraljestva na primer v rimsko cesarstvo, na Holandsko, na špansko Nizozemsko, v Anglijo, Francijo, Italijo, itd.« Polhe so, poleg tega da so jih uporabljali v prehrani, lovili tudi zaradi masti in kože. Tradicija lova se je ohranila, izdelovanje polhovk pa skorajda zamrlo. Domačini se spomnijo, da jih je nazadnje izdeloval Opkov oče iz Loža, oče **Helene Kotnik** z Laz pri Gorenjem Jezeru (Kmetija T' Dolenj). Kmetija T' Dolenj je poleg vodilnih partnerjev Društva dolomitne lutke in Zavoda Jezerski hram tudi

partnerica v projektu Pokrivala na Notranjskem. Prav pod mentorstvom Helene Kotnik, ki natančno pozna celoten postopek izdelave, je že nastala prva polhovka.

S tem pomembnim korakom smo že bližje enemu osrednjih ciljev projekta – to je prenos tradicionalnega znanja o izdelovanju polhovk na mlajše generacije. Pomembna pa sta tudi povezovanje lokalnih društev, kmetij, organizacij in ohranjanje naravne in kulturne dediščine Notranjske. Projekt poteka v okviru Lokalne akcijske skupine Notranjska ob podpori Evropskega kmetijskega sklada za razvoj podeželja.

Policisti opozarjamo na drzne tatvine v vaših domovih!

☞ Policijska postaja Cerknica

Na Policijski upravi Ljubljana opažamo pojav drznih tatvin iz stanovanjskih hiš, ki jih storilci izvršujejo na zelo prefinjen in pretkan način, oškodovance pa zavedejo do te mere, da preteče kar nekaj časa, preden ugotovijo, da so bili okradeni. O omenjenih dogodkih smo že večkrat poročali tudi v medijih, vendar opažamo, da so ljudje še vedno premalo previdni ali pozorni do neznancev, ki prihajajo na njihove domove in jih ogovorijo. Žrtve so predvsem starejši občani. Storilci žrtev zamotijo s pogovorom (pretvarjajo se, da so serviserji, da so prišli odkupit staro železo, da prihajajo iz elektro službe in si ogledujejo teren, kje bi postavili nove daljnovode, da bodo opravljali sanacijo itd.) in jo tako zvbijo iz hiše ali od hiše, tako da je nima več pod nadzorom. Njeno odsotnost takrat izkoristijo drugi storilci in v času pogovora vstopijo v hišo, pregledajo notranjost in odtujijo v večini primerov denar ter nakit. Storilci kraj nato zapustijo hišo, tisti, ki pa je zamotil žrtev, pa se vljudno poslovijo in zapusti kraj. Največkrat se storilci do hiše pripeljejo z vozilom in tako kraj tudi zapustijo.

Občanom svetujemo, da imajo osebe, ki so prišle do njih nenapovedano, ves čas pod nadzorom in da jih brez potrebe ne vabijo v prostore. Vedno naj zaklenejo hišo, ko jo zapustijo, ključ pa naj vzamejo s seboj – četudi »stopijo samo za vogal«. Ob tem naj bodo pozorni na videz oseb (oblačila, govor, posebnosti) ter vozilo, s katerim so se pripeljali (znamko, barvo, tip in reg. št. vozila).

Če občani kljub previdnosti postanejo žrtev kaznivega dejanja, priporočamo, da takoj obvestijo policijo na številko 113 ali najbližjo policijsko postajo. ■

Avtorja: **Marko Cvetko, Lili Mahne**

Etnobotanični kotiček Notranjske

Kmetija Markovi in kmetija Mahne sta udeleženi v projektu FITOKMETIJE, v sklopu katerega se je med drugimi dejavnostmi opravil tudi popis uporabnih rastlin na površinah kmetij.

Iz pestrega nabora več kot sto zdravilnih in užitnih rastlin Notranjske smo izbrali manjše število predstavnikov, ki jih bomo podrobneje predstavili z vidika uporabne vrednosti za ljudi. Tokrat opisujemo okusno travniško rastlino z nekoliko nenavadnim imenom – travniška kozja brada.

Travniška kozja brada (*Tragopogon pratensis*)

To zanimivo dvoletnico na travnikih kar hitro prepoznamo; zraste namreč lahko tudi do 80 cm, njeni rumeni cvetovi od maja do julija pa kar vabijo, da pristopimo bližje. Cvetove je bolje opazovati v dopoldanskem času, saj znajo biti v popoldanskem že zaprti. Užitni so cvetni popki in listi, mladi poganjki, ki so lahko nadomestek za šparglje, če pa si želite jesenske poslastice, lahko poskusite tudi njeno korenino. Vsekakor so najbolj popularni cvetni popki – lahko jih poparimo ali skuhamo in jih nato dodamo solati ali pa zabeljene postrežemo kot prikuho. Če želimo nadgraditi to preprosto jed, pa jih lahko tudi ocvremo. Pomočimo jih

© Lili Mahne

© Marko Cvetko

v testo in jih na hitro ocvremo v vročem olju. Cvetne popke lahko vložimo tudi v kisu in jih nato uživamo kot na primer kapre.

Solata z mladimi poganjki kozje brade

Sestavine:

- štiri prgišča poganjkov kozje brade,
- sol, kis, olivno olje.

Priprava:

Naberemo mlade poganjke, oplaknemo in grobo narežemo. Začinimo po želji in solata je pripravljena.

Pa dober tek!

PRAVI JUNAKI DARUJEMO NA KRVODAJALJSKI AKCIJI POTEM PA GREMO NA DOPUST!

ponedeljek, 28.6.2021 in torek, 29.6.2021 v OŠ Cerknica od 7. do 13. ure

Pridite in pomagajte tistim, ki vas najbolj potrebujejo!
Pred prihodom se bo potrebno naročiti!

Ne pozabite s seboj prinesiti **OSEBNI DOKUMENT** (s fotografijo).

Navedi neodvisno organizacijo: Pridobite si zadostno, da pogosto bolnik nastane od krvi, saj je to zelo pomembno. Na krvodajaljski akciji NE PRINAJATE TEŠČ, samo zdrave lahke okusne. Če ste že darovali, pa se priporočljivo izogibajte tistim, ki imate ali ste imeli kakršnokoli bolezen.

**RECIKLAŽA VOZIL
 PRODAJA REZERVNIH DELOV
 ODKUP VOZIL - PRODAJA VOZIL**

**Avtorosi d.o.o.
 Ravbarkomanda 11
 6230 Postojna
 Tel.: 05 726 11 44
 Gsm: 041 410 224 in 041 617 723
 www.avtorosi.si**

Stran ureja: Notranjski regijski park (NRP)

Tematske dogodivščine ob koncih tedna so se začele

Tudi letos so se zaradi epidemije naši tematski vikendi začeli šele konec maja. In že so v veselem pogonu, vsako soboto in nedeljo ob 10.00 udeležence čaka novo, drugačno doživetje.

Doslej smo že kolesarili po meniševskih poteh, spoznavali vidro, pri Levarjevih z Dolenjega Jezera smo odkrivali skrivnosti peke domačega kruha, se sprehodili po Rakovem Škocjanu in ob izviri Cerkniškega jezera, cel kup zanimivih dejavnosti pa do konca septembra še pride na vrsto – poslušanje in prepoznavanje ptic, šola preživetja v naravi, lov za skritim zakladom, ustvarjalne delavnice ob Cerkniškem jezeru, zaklenjeni kolesarski pobegi. Spoznali bomo Gasparijevo vas v Selščku, izzive čebelarstva, užitne divje rastline, skrivnosti javorniških gozdov, naravoverstvo v Rakovem Škocjanu in še marsikaj drugega. Na spletni strani notranjski-park.si je na voljo seznam vseh dejavnosti po datumih.

Tematski vikendi postajajo vse bolj priljubljeni tako med domačini kot obiskovalci z drugih koncev države. Lani so se mesta udeležencev tako hitro zapolnjevala, da smo morali dejavnosti zaradi velikega interesa ponavljati. Ker je število mest za posamezne dogodke omejeno, priporočamo, da se nanje čim prej prijavite prek obrazca na spletni strani. Vodenja so za udeležence brezplačna, saj jih financira projekt LIFE Stržen.

V zadnjih letih je ob Cerkniškem jezeru število obiskovalcev naraslo. Prav zato se trudimo, da jim ponudimo čim več možnosti za kakovostno, usmerjeno in vodeno preživljanje

© Karim Mahne

prostega časa. Želimo si, da bi se čim večji delež obiskovalcev udeležil organiziranih dejavnosti, saj bi s tem dosegli manjšo obremenitev za okolje in domačine, hkrati pa tudi korist za lokalno skupnost, ki jo v največji možni meri vključujemo v svojo ponudbo. Poleg aktivnosti na tematskih vikendih imajo obiskovalci na voljo še izposojno kanujev in koles, lahko obišejo Križno jamo, Slivnico, Rakov Škocjan, Muzej Cerkniškega jezera, po vodeni dejavnosti pa si lahko privoščijo še kosilo, večerjo ali pijačo pri domačih gostinskih ponudnikih.

Pot izvirov dostopna tudi v deževnem obdobju

Pot izvirov, ki jo je med Gorenjim Jezerom in Lazami uredil Notranjski park, je po novem povsem prehodna tudi po obilnejših padavinah. Marsikdo med vami je že opazil (in opozarjal), da odsek te idilične krožne poti pri izvirski jami Špilji ni prehodan, kadar iz nje v času obilnega deževja voda bruha s tako silovitostjo, da se čez ustaljeno pot ustvari deroča struga in preprečuje nadaljevanje poti. Ker takrat tudi visoki škornji niso dovolj, je tehnična ekipa parka ob soglasju lastnika zemljišča – Župnije Stari trg pri Ložu, poprijela za krampe in lopate ter v pobočju nad Špiljo uredila nekaj deset metrov dolg obhod. Treba je bilo odstraniti grmovje, pot vkopati v breg in jo posuti z lesnimi sekanci.

Podoben, le precej daljši dodaten odsek suhe poti je urejen tudi med izvirova Čouniči in Pod pečmi. V času nizkega vodostaja jezera se lahko pri Čouničih spustimo nekaj metrov niže, proti mogočnemu maklenu, in nadaljujemo pot po kolovozu mimo izvira Obrh Žaga. Kadar pa je ta del poti zalit, se od Čouničev odpravimo po zgornji gozdni stezi, ki se po nekaj sto metrih spet priključi glavni poti. Pot izvirov urejamo s pomočjo projekta Kras.Re.Vita, ki ga sofinancirata Evropski sklad za regionalni razvoj in Republika Slovenija. ■

© Eva Kobe

Iz Osredka do Rakitne in nazaj

Tokratni krožni pohod pričnemo pri prvih planinskih smernih tablah, približno 400 m pred vasjo Osredok. Nadaljujemo skozi vas, mimo cerkve svetega Primoža in Felicijana, do zadnjih hiš »Mikičkonca«. Čez sotesko Iške že opazimo streho cerkve svetega Lenarta v Krvavi Peči ter zaselek Bukovec. Proti Vrbici, sotočju Zale in Iške, se počasi spuščamo; sprva po gozdni poti, nato po stezi.

Na skalnem možicu v sotočju je obeležje stičišča štirih občin. Pred več kot sto leti je bila za prečenje Iške tu Turjaška brv, žal pa je tudi v bližnji preteklosti postavljeno brv odnesla voda. Proti Rakitni moramo prečiti Zalo, bodisi bosonogi bodisi z zaščitnimi čevlji. Naša pot je označena še z znakom krožne poti občine Brezovica, ki se imenuje Pentlja (ležeča osmica).

Do vrha Trenka se pot strmo dviga, do Rakitne je potem lažje premagati višinsko razliko. Ob poti morda zmotimo divje koze, pobočje pod Trenkom se namreč imenuje Kozina. Pri spoznavanju narave nas spremljajo čudoviti razgledi, na vrhu postanemo ob spominskem obeležju NOB. Dalje, mimo nekdanje domačije Ustje, pridemo v predel gozda. Potem ko s potjo dosežemo mogočni daljnovod, ugibamo, kateri vrh proti jugu je Zadela. Med prvimi hišami Rakitne sledimo oznakam, da nas privedejo do smeri za Osredok. Pri mladinskem okrevališču se morda pomudimo ob turistični tabli. Najvišjo točko poti, 834 m, dosežemo nekoliko dlje od zadnjih hiš Nakličevega konca. Med potjo že opazimo table Jamborna pot. Spremljajo nas do nekdanje domačije Selan, v katere bližini se je ta davnega leta 1893 pričela. Prodajalec jambora, dolgega 64 m, je bil Janez Opeka z Rakitne, po rodu iz Dolenje vasi. Prevoz do Bezuljaka je moral plačati sam, od tu dalje pa kupec, ladjar Angel Jazbec.

Naša pot vodi od domačije Selan navzdol, po gozdni cesti, ob kateri lahko opazimo kar precej visokoraslih jelk, ki v nas nehote vzbudijo zanimanje o njihovih višinah. Preden pridemo do Zale, prečimo žuboreči potoček, ki nas spremlja ob poti. Čez Zalo se previdno, po ozki brvi, podamo na drugo stran. Spet nas čaka nekaj strmine, odpočijemo si šele na ravnini, pri razpelu, posvečenemu teologu Antonu Strletu. Do izhodišča nas čaka še nekoliko vzpona, skoz Gregovno dolino, kakšen pogled posvetimo živalim v oborah. Spoznavanju naravnih lepote ob Iški in Zali namenimo okrog pet ur hoje.

Jubilejni žig na Slivnici

Markacisti Planinskega društva Cerknica smo v začetku maja na vrhu Slivnice namestili kovinsko skrinjico z jubilejnim žigom 30 vrhov za 30 let, ki nam ga je v imenu Urada Vlade RS za komuniciranje posredovala Planinska zveza Slovenije (PZS), ki nam vsem, v deželi z najlepšimi razgledi z vrhov, želi posebno obeležje prazničnega leta. Dodelavo skrinjice je opravil **Drago Debevec**.

Praznovanje je namenjeno 30-letnici samostojne države, zato smo k akciji povabili tudi župana občine Cerknica **Marka Ruparja**. Svečani dogodek smo izkoristili še za podelitev priznanj Alojza Knafelca zaslužnim markacistom Odbora za planinske poti Meddruštvenega odbora planinskih društev Notranjske. Prejemnika priznanja sta bila **Marta Mihelčič**, članica Planinskega društva Cerknica, ter **Marjan Suhadolnik**, član Planinskega društva Podpeč-Preserje. Župan Marko Rupar je imenovanima prejemnikoma izročil listini v imenu PZS ter jima podelil knjigi Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz. K dogodku je bil povabljen tudi predsednik Meddruštvenega odbora planinskih društev Notranjske **Miro Mlinar**. Za slikovno dokumentiranost je poskrbel **Ljubo Vukelič**.

Žal pa je med obiskovalci naše Slivnice tudi »nepridiprav«, ki je že naslednji dan nasilno odstranil odtisno blazinico žiga. V nas se poraja zanimanje, ali bi ta »nepridiprav« z »enakim veseljem« sprejel tak »dogodek« tudi na svoji nepremičnini ali premičnini, zato pričakujemo, da bo o tem razsodil in žig vrnil tja, kamor sodi. ■

Štefka Šebalj Mikše Ljubo Vukelič

Planinci spet po Sloveniji

📍 Miro Mlinar 📷 Marija Zigmund

25. aprila je Planinsko društvo Cerknica organiziralo planinski izlet na Kočevsko. Šli smo od Baze 20 čez Mirno goro do zaselka Planina. Izhodišče pohoda smo začeli na parkirišču na območju Baze 20. Najprej smo si vzeli čas in si ogledali objekte iz druge svetovne vojne. Nekateri so obnovljeni, drugi pa žal niso v dobrem stanju. Po dobri uri ogledov nas je naša planinka in turistična vodička **Marija Turk** seznanila še s podatki o Kočevskih Nemcih.

Pohod smo začeli pri Lukovem domu po markirani, a slabo uhojeni poti do planote, na kateri je zaselek Komarna vas. Po krajšem počitku smo se usmerili proti Mirni gori in se vzpeli na smučišče Gače (900 m). Na tej višini smo nadaljevali nekaj časa in postopoma sestopili vse do združitve poti iz smeri Semiča. Po nekaj kilometrih makadamske ceste smo bili veseli smerne table za Mirno goro. Po polurnem vzponu smo prispeli do planinskega doma, kjer smo imeli daljši počitek z malico in pijačo. Sledil je sestop v kraj Planina, kjer nas je počakal avtobus in nas odpeljal proti domu.

9. maja, na zgodovinski dan zmage nad fašizmom, smo se povzpeli na Žavcarjev vrh (915 m). Z avtobusom smo se pripeljali čez Maribor do Brestrnice (280 m) in še nekaj sto metrov do kraja Jelovec. Na parkirišču ob reki Dravi smo se pripravili za pohod. Pot je kar nekaj časa vodila po asfaltni cesti skozi razvlečeno naselje. Take poti si planinci najmanj želimo. Končno smo prispeli na planinsko stezo, ki nas je peljala mimo Rožiča do Koče na Žavcarjevem vrhu (863 m). Sleme je zelo razgledno in na vsaki točki vzpona so se nam odpirali nepozabni razgledi na Pohorje. Za vzpon smo potrebovali dobri dve uri. Od kočice do Žavcarjevega vrha ni več daleč, saj gre za petminutni sprehod. Vrh pa je sredi gozda in ni atraktiven. Po lepem sončnem vremenu smo si privoščili daljši postanek pri koči, vključno z malico. Sledil je le še sestop čez Spodnji Slemen v Bistrico pri Selnici ob Dravi, ki je trajal dve uri. ■

18. 6. – 3. 7. 2021

18. HEKSNFEST.

**POLNOLETEN
ZABAVEN
ŠPORTEN
KULTUREN**

f
NOTRANJSKI
ŠTUDENSKI
KLUB

Avtor križanke: **Vladimir Milovanović** (Najeto pero)

Nagradna križanka

Geslo križanke (izpisano na osenčenih zelenih poljih) napišite na dopisnico in pošljite na naslov Slivniški pogledi, Cesta 4. maja 53, 1380 Cerknica s pripisom »Nagradna križanka« ali ga pošljite na e-naslov urednistvo@slivniskipogledi.si, ime zadeve naj bo »Nagradna križanka«. Rešitve bomo v uredništvu sprejemali do **24. junija**.

Trije izžrebani nagrajenci bodo prejeli nagrade, ki jih prispeva pokrovitelj tokratne križanke – **Andifit – Wellness Svarog iz Cerknice**.

1. nagrada: masaža hrbta;

2. nagrada: manikura;

3. nagrada: savna za eno osebo (2 uri).

Imena nagrajencev bodo objavljena v naslednji številki Slivniških pogledov, ki izide v začetku julija.

Nagrajenci majske številke so:

1. nagrada: knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz – **Jakob Mele**, Cesta v Dolenjo vas 1, 1380 Cerknica;

2. nagrada: knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz – **Miroslav Ličen**, Cesta pod Slivnico 5 b, 1380 Cerknica;

3. nagrada: knjiga Od Unca do Zahriba, od Osredka do Laz – **Ivan Brancelj**, Brezje 9, 1382 Begunje pri Cerknici.

Nagrade, ki jih podarja Občina Cerknica, bodo nagrajenci prejeli po pošti.

	Glasiło občine Cerknica	DRŽAVNI UDAR, PUČ	PALMA ZA PLETENO POHISTVO	GORA V KARAVANKAH	ANGLEŠKA MERA ZA TEKOCINE	ROBERT REDFORD	NEMŠKI SKLADAT. IN DIRGENT (FRANZ)	ZAČIMBNA RASTLINA	DRŽAVNA BLAGAJNA	ROMBOIDNA MORSKA RIBA
	PISEC RAČUNALN. PROGRAMOV									
	VRTNA RASTLINA ZA KOMPOT									
	RADIKAL OGLJIK IN VODKA SESTAV					MATJAŽ (KRAJŠE) KOŽNA BOLEZEN				
	PRIKAZEN, POŠAST	LETALO, AEROPLAN	NEMŠKI PISATELJ (HERMANN)	VESNA SLAPAR	GORA V POSOČJU PISNO POTRDILO	IND. REŽISER. (MIRA) PREBIVALEC ŠKOTSKE				IGRA Z ŽOGO IN LOPARJEM OKRASNA CVETLICA
IZRAZ HVALIČNOSTI						PECIVO S SADJEM DANSKI OTOK				
BANKOVEC ZA 200							AM. PEVKA (NORAH) REKA V Z. AFRKI			
ZA POLTON ZVIŠANIE			JUNAŠKA PESNITEV SREDIŠČE VRTENJA		GL. MESTO TOGA RABA			SOCIOLOGINJA JOGAN NIKOLA TESLA BAKROVA RUDA		
POSTRVI SORODNA RIBA IZ SEVERNIM MÖRU					ODPRITINA NA OBRAZU EVA BOTO			IZR. POLIT. (GOLDA) KRVO-SKRUNSTVO		
AMERIŠKI DRUŽABNI PLES						UŽITNA GOBA, JURČEK ODTENEK, RAZLIČICA UM. ZGOD. (FRANCE)				
										NORDUSKI BOG PREVARE HRVAŠKI SKLADAT. (KRSTO)
	SLOVENSKI PUBLICIST (ANDREJ)						IT. PISAT. COLLODI KLIC ZA PONOVIIVTEV			
	ETIOPSKI ATLET BKLA							OSEBNI PRAZNIK TELUR		
	VEDA O GIBANJU IZ-STRELKOV									
SREDSTVO ZA OMRTVIČENJE										

Rešitev, prejšnje križanke (vodoravno): MANHATTAN, EMAJLERKA, NAV, ERKEL, PATOŠNICA, SER, ZRČALCE, PROSTATA, AO, OMA, RODMAN, VOJUNA, OR, ENSOR, LEA, PIKL, VDELAVA, ZAVOD, CAVE, KIGALI, IVA, ČN, MAROLIT, NOTA, ITAL, OJE, IZIDA, SAMARIJAN, TRAFIKANT. Težje besede: ENARGIT, MANO, MEIR, NAIR, ONESTET.

Brezplačen vpis

V juniju prvošolci vabljeni k brezplačnemu vpisu. Ob vpisu vas čaka darilna slikanica.
 ✦ in ♡ KJUC z enotami

Petek, 4. junij

Minute za pravljico
 ⌚ Premiera nove pravljice na YouTube kanalu KJUC
 ⌚ 17.00
 ♡ KJUC

Sobota, 5. junij

Letna razstava klekljarske sekcije KD Rak Rakek
 ⌚ 9.00–18.00
 ✦ V prostorih KD Rak Rakek
 ♡ KD Rak Rakek

Nedelja, 6. junij

Letna razstava klekljarske sekcije KD Rak Rakek
 ⌚ 9.00–18.00
 ✦ V prostorih KD Rak Rakek
 ♡ KD Rak Rakek

Torek, 8. junij

Tehnike sproščanja
 Delavnica, ki jo izvaja Irena Svet.
 ⌚ 18.00
 ✦ in ♡ ZD Cerknica

Sreda, 9. junij

Podelitev Gerbičevih priznanj in nagrad
 ⌚ Za povabljene goste
 ⌚ 16.00
 ✦ KD Cerknica
 ♡ Glasbena šola Frana Gerbiča in Zveza Slovenskih glasbenih šol

Spoprijemanje s stresom
 Delavnica, ki jo izvaja psiholog Kevin Mohar.
 ⌚ 17.00
 ✦ in ♡ ZD Cerknica

Petek, 11. junij

Bralnica ob Jurčičevem letu
 ⌚ Za male in velike. Premiera na YouTube kanalu KJUC.
 ⌚ 17.00
 ♡ KJUC

Slavnostna seja Občine Cerknica

⌚ Za povabljene goste
 ⌚ 18.00
 ✦ KD Cerknica
 ♡ Občina Cerknica

Sobota, 12. junij

Dan odprtih vrat Križne jame za občane občine Cerknica
 ⌚ Brezplačen krajši ogled Križne jame z vožnjo po I. jezeru za občane občine Cerknica. Za obisk priporo-

čamo topla oblačila in dodatne nogavice. Gumijaste škornje in luči dobijo obiskovalci pred jamo. Potrebna je predhodna najava na 041 632 153 (Gašper) ali info@krizna-jama.si.
 ⌚ 12.30, 14.30, 16.30
 ✦ Vhod v Križno jamo
 ♡ Društvo ljubiteljev Križne jame

Torek, 15. junij

Zdravo jem
 Delavnica, ki jo izvaja Irena Svet.
 ⌚ 18.00
 ✦ in ♡ ZD Cerknica

Sreda, 16. junij

Zlate petice
 ⌚ Za povabljene goste
 ⌚ 18.00
 ✦ KD Cerknica
 ♡ Občina Cerknica

Petek, 18. junij

Odkritje spomenika Franu Gerbiču
 ⌚ 12.00
 ✦ Pred Gerbičevo rojstno hišo na Taboru
 ♡ KJUC in Občina Cerknica

Sobota, 19. junij

PANTALOONS
 Koncert
 ⌚ 21.00
 ✦ Ploščad pred KD Cerknica
 ♡ KD Cerknica

Nedelja, 20. junij

Plesno porajanje
 Mladinski sodobnoplesni festival
 ⌚ kidplesonoga@gmail.com
 ⌚ 15.00
 ✦ Gasilski dom Begunje pri Cerknici
 ♡ KID Plesonoga

Ponedeljek, 21. junij

Plesno porajanje
 Mladinski sodobnoplesni festival
 ⌚ kidplesonoga@gmail.com
 ⌚ 16.30–20.30
 ✦ KD Cerknica
 ♡ KID Plesonoga

Sreda, 23. junij

Osredotočenost pogleda/brezmejnost dialoga: fotografije s 50. Mednarodnega srečanja pisateljev na Bledu
 Odprtje fotografske razstave Janeza Bogataja
 ⌚ 17.00
 ✦ in ♡ KJUC in Slovenski center PEN

Odkritje obeležja samostojni Sloveniji

⌚ Za povabljene goste
 ⌚ 18.00

✦ Tabor, Cerknica
 ♡ Občina Cerknica

Četrtek, 24. junij

Poletni večer, koncert Godbe Cerknica z gosti
 ⌚ Vstop prost
 ⌚ 20.00
 ✦ Tabor, Cerknica
 ♡ KD Godba Cerknica in Občina Cerknica

Sobota, 26. junij

MOONLIGHT SKY
 Koncert
 ⌚ 21.00
 ✦ Ploščad pred KD Cerknica
 ♡ KD Cerknica

Torek, 29. junij

Kako je nastal svet
 Otroška predstava
 ⌚ 18.00
 ✦ Pri Hotelu Rakov Škocjan
 ♡ KD Cerknica

Trije Muškištirje

Koncert
 ⌚ 20.30
 ✦ Pri Hotelu Rakov Škocjan
 ♡ KD Cerknica

Sreda, 30. junij

Anja Štefan in Marko Hatlak: Bobek in barčica
 ⌚ 18.00
 ✦ Pri Hotelu Rakov Škocjan
 ♡ KD Cerknica

Marko Hatlak

Koncert
 ⌚ 20.30
 ✦ Pri Hotelu Rakov Škocjan
 ♡ KD Cerknica

Četrtek, 1. julij

Žetev in kletev
 Gledališka predstava
 ⌚ 20.30
 ✦ Pri Hotelu Rakov Škocjan
 ♡ KD Cerknica

Petek, 2. julij

Bakalina Velika
 Koncert
 ⌚ 20.30
 ✦ Pri Hotelu Rakov Škocjan
 ♡ KD Cerknica

Do 10. junija

Ustvarjalne lisičke
 Razstava izdelkov otrok skupine Lisičke iz Vrta Martin Krpan Cerknica
 ⌚ V času urnika cerkniške knjižnice.
 ✦ Na ogled v vitrini mladinskega oddelka.
 ♡ in ♡ KJUC

Do 18. junija

16. slikarski ex-tempore Rak Rakek
 Razstava del na razpisani temi Rože slikam, da jih ohranim žive (Frida Kahlo) in Lepote Notranjske
 ⌚ V času urnika rakovške knjižnice
 ✦ Knjižnica Rakek
 ♡ KJUC in KD Rak Rakek

Do konca junija

Barvni dotiki
 Razstava unikatnih izdelkov Ivanke Kovšča
 ⌚ V času urnika rakovške knjižnice
 ✦ Knjižnica Rakek
 ♡ KJUC

Junij–avgust

Žabe
 Razstava grafik učencev 7. razredov OŠ Notranjski odred Cerknica. Mentorica Eva Mazi.
 ⌚ V času urnika cerkniške knjižnice
 ✦ in ♡ KJUC

Obrazi jezera

Cerkniško jezero v fotografijah na lesu. Razstavlja Erika Felicijan.
 ⌚ V času urnika cerkniške knjižnice
 ✦ in ♡ KJUC

8. junij–8. julij

Zdravilne rastline
 Razstava klekljanih čipk Klekljarske sekcije KD Rak Rakek.
 ⌚ V času urnika cerkniške knjižnice
 ✦ V razstavni vitrini cerkniške knjižnice
 ♡ KJUC

9. junij–31. avgust

Pomladno veselje
 Razstava čipk klekljarske sekcije KD Rak Rakek
 ⌚ V času urnika rakovške knjižnice
 ✦ Knjižnica Rakek
 ♡ KJUC in KD Rak Rakek

10. junij–10. september

Poletavci – poletni bralci 2021
 Pol ure branja na dan prežene dolgočas stran. Za šolarje od 7. do 12. leta.
Najpoletavci 2021
 Tri prebrane knjige za šolarje od 13. do 16. leta.
 Priznanje 2021 – ena prebrana knjiga bralne značke v novem šolskem letu 2021/22.
 ♡ KJUC v sodelovanju z MKL

14. junij–31. avgust

Mali modeli vojaških vozil
 Razstava 12-letnega Matica Kočevarja
 ⌚ V času urnika cerkniške knjižnice
 ✦ V vitrini mladinskega oddelka
 ♡ KJUC

PANTALOONS

koncert

**sobota, 19. 6.
ob 21.00**

ploščad pred Kulturnim
domom Cerknica

KAKO JE NASTAL SVET?

atroška predstava

**torek, 29. 6.
ob 18.00**

Rakov Škocjan, pri hotelu

MOONLIGHT SKY

koncert

**sobota, 26. 6.
ob 21.00**

ploščad pred Kulturnim
domom Cerknica

TRIJE MUŠKIŠTIRJE

koncert

**torek, 29. 6.
ob 20.30**

Rakov Škocjan, pri hotelu

 Kulturni dom Cerknica

 Rakov Škocjan

KONČNO *kultura*

Več informacij in prijave na www.kd-cerknica.si

BOBEK IN BARČICA

otroška predstava

Anje Štefan in Maria Habišala

**sreda, 30. 6.
ob 18.00**

Rakov Škocjan, pri hotelu

ŽETEV IN KLETEV

gledališka predstava

**četrtek, 1. 7.
20.30**

Rakov Škocjan, pri hotelu

MARKO HATLAK

koncert

**sreda, 30. 6.
ob 20.30**

Rakov Škocjan, pri hotelu

BAKALINA VELIKA

koncert

**petek, 2. 7.
ob 20.30**

Rakov Škocjan, pri hotelu

